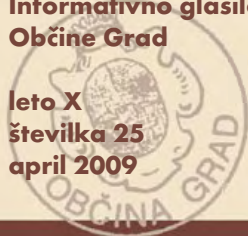

O B Č I N A
Grad

Informativno glasilo
Občine Grad

leto X
številka 25
april 2009

SPOŠTOVANE OBČANKE, CENJENI OBČANI!

Deset let je minilo od začetka delovanja samostojne občine Grad. Verjetno bo vsak pri sebi presodil, koliko je bilo to obdobje uspešno. Ocene bodo seveda različne, kot smo različni ljudje. Ampak to je seveda normalno, vsak gleda na dosežke s svojega interesnega obzorja, občinski svet in župan pa morajo zastopati širši, družbeni interes, saj porabljajo proračunski denar, ki ga država namenja za razvoj širše skupnosti. Pa vendar mislim, da smo lahko zadovoljni, da je do ustanovitve samostojne občine prišlo, da je polno živela in v teh letih tudi nekaj prinesla. V kilometrih cest, vodovodov, kanalizacije in ostale lokalne infrastrukture, skozi socialne, zdravstvene in vzgojno izobraževalne transferje, subvencije in vlaganja v gospodarstvo.

Veliko investicij je bilo v preteklosti in bo, upam tudi v prihodnosti, podprtih s sredstvi, pridobljenimi na evropskih razpisih. Brez teh bi bil naš razvoj občutno počasnejši, kajti v zadnjih letih nam ta sredstva več kot podvajajo investicijski del proračuna. Tako so letos vsi večji investicijski projekti v občini: vodovod Kruplivnik, cesta Grad-Križarka-Vidonci, obnova Pütarovega mlina in investicija v opremo zdravstvenega doma pri Gradu, sofinancirani s strani sredstev, pridobljenih na razpisih za razvojna sredstva iz Evropske skupnosti. Kljub velikemu deležu pridobljenih sredstev pa samo s proračunskim denarjem ne bi zmogli lastnega deleža, ki ga občina mora zagotoviti, da bi lahko dobljena sredstva tudi porabila, zato je ključen delež, ki ga zagotavljamo občani s svojimi lastnimi prispevki.

Ne glede na oceno ali ste zadovoljni z razvojem v zadnjih desetih leti ali ne, moram poudariti, da se prav po tej plati razlikujemo od drugih občin in drugih občanov, predvsem tistih bliže mestom in predvsem bliže prestolnici: vse kar smo dosegli, smo dosegli z lastnim trudom, z lastnim finančnim deležem in žrtvovanjem. To dela naš razvoj, naš napredek in naših deset let posebnega, drugačnega od drugih, bolj plemenitega.

vaš župan
Daniel Kalamar

DRAGE BRALKE, DRAGI BRALCI!

Čas neusmiljeno beži. Že deveto leto izhaja občinsko glasilo in pred vami je petindvajseta številka. Trikrat letno vam prinašamo novice o dogodkih v občini, v šoli in vrtcu, pišemo o življenju in navadah naših ljudi ter poročamo o delovanju občine. Vsak si lahko prebere toliko, kolikor želi, spremlja dogajanje ali pa aktivno sodeluje v nastajanju spominov iz naših vasi.

V glasilu, ki je pred vami, pišemo o pomladnih praznovanjih, dotaknili smo se godu, ki ga dandanes vse premalo praznujemo in tudi premalo raziščemo pomen imena, ki ga imamo sami ali smo ga dali svojemu otroku. Pišemo tudi o velikonočnih praznikih, o pozornosti za naše žene in matere ter seveda o dogodkih, ki so se že zgodili v tem letu. Opozorili smo vas tudi na mednarodno leto astronomije. Obeležujemo namreč 400 let, odkar je človek prvič s stetoskopom pogledal v nebo. Vesolje je nenadoma postalo veliko večje in drugačno, kot so si ga ljudje do takrat predstavljali. To leto je namenjeno temu, da ga pobliže spoznamo. Zato si ga, ko se boste naslednjič ozrli v nebo, dobro oglejte, in odkrijte kaj novega, kaj svojega v tej veliki neskončnosti, ki nas vsak dan obdaja.

Pred nami so velikonočni prazniki, čas pomladnega prebujanja in pričetka dela v ozeleneli naravi. V pomladnem času radi odidemo tudi na kakšen izlet, kjer spoznavamo nove kraje in ljudi, občudujemo naravo in se sprostimo ob kakšnem pikniku. In ob spoznavanju novega se poglobimo tudi vase, da bomo lažje delali in sprejemali odločitve. Spoznajmo del našega sveta, domačega in tujega, tudi v tem glasilu, udeležimo se kakšne prireditve, ki jih bo letos spet veliko, in ob druženju vsak dan praznujmo naše življenje.

Danijela Krpič
Glavna in odgovorna urednica

INFORMATIVNO GLASILO OBČINE GRAD, št. 25, 9. april 2009. Glavna in odgovorna urednica: Danijela Krpič. Uredniški odbor: Mateja Knap, Nino Gumilar, Doris Troha, Klementina Lesic, Tatjana Grah, Suzana Farič, Melita Ficko Sapač, Alojz Tuškei. Fotografije: arhiv Občine Grad. Naslovnica: arhiv Občine Grad. Grafična priprava, prelom: Tiskarna aiP Praprotnik. Tisk: Tiskarna aiP Praprotnik. Naklada: 800 izvodov, leto izdaje: april 2009. Glasilo ni naprodaj - vsako gospodinjstvo v občini ga dobi brezplačno, drugi interesenti pa na sedežu Občine Grad, Grad 172, 9264 Grad, tel.: 02/551 88 80, e-pošta: tajnistvo@obcina-grad.si. Glasilo je dostopno tudi na spletni strani Občine Grad: <http://www.obcina-grad.si>. Informativno glasilo Občine Grad je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 270.

GOD

V življenju nas spremlja veliko dogodkov, slavlja, praznovanj,... Vsako leto znova praznujemo rojstne dneve, okrogle obletnice, obletnice šol, kake pomembne druge dogodke. Eden izmed zelo znanih praznovanj pa je tudi god, redkeje tudi imendan.

To je osebni praznik na dan koledarskega svetnika. V preteklosti je bil god pomembnejši praznik, kot je v današnjem času. Danes se namreč bolj praznujejo rojstni dnevi kot godovi. Vsaka oseba praznuje svoj god na smrtni dan rimsko-katoliškega svetnika. God eni cenijo bolj, drugi manj, to je stvar svobodne izbire, zgodovinsko pa je god mnogo starejša navada.

V deželah Srednje Evrope, na območju nekdanje Avstrije, praznovanje rojstnega dne sploh ni bilo v navadi. Ravno tako ga tudi Slovenci nismo nikdar obhajali. A je po drugi svetovni vojni prišlo do preobrata. Takrat se je namreč širilo praznovanje rojstnega dne, a nikakor na ta način, da bi se praznovanje godov opuščalo. Od takrat naprej se je začelo praznovanje obeh.

In poglobimo se še v besedo god. Kaj sploh ta beseda pomeni? Beseda "god" s svetniškim spominom nima prav nobene zveze. O tem nas pouči Pleteršnikov slovar. God nam pomeni pravi čas, prijaznost, všečnost in sploh praznik. Šele naknadno smo praznovanje posameznika na dan njegovega svetnika začeli imenovati "god". V Slovenskem etimološkem slovarju pa lahko zasledimo tudi, da je praslovanska beseda "god" verjetno pomenila "za poroko ugoden čas, čas, ko so se sklepale ženitovanjske pogodbe. To se je pri Slovanih in Indoevropejcih nasploh dogajalo jeseni in pozimi.

Z godovanjem je povezano tudi »ofiranje«. Pa spoznajmo še pomen besede "ofiranje". Ofiranje je namreč stara slovenska šega. Pomeni praznovanje godu – praznik imena. Po navadi so ofirali županu, peku ipd., kasneje pa kar bližnjim sosedom v vasi. Prišli so na predvečer godu s priročnimi instrumenti, kot so posode, pokrovke,

žlice, roglje, kraguljčki od konjske vprege, lončeni bobni, piščali,... Slavljencu so zapeli in zaigrali, on pa jih je pogostil. Če so imeli pri roki tudi harmoniko, se je ofiranje sprevrglo kar v ples.

Sedaj pa naj omenim še nekaj slovenskih pomembnih imen, ki jih kot god predvsem slavimo še danes: Jezus, Viljem, Anton, Pavel, Andrej, Valentin, Marija, Terezija, Viktor, Jožef, Katarina, Zofija, Mojzes, Janez, Lucija, Nikolaj, Gregor, Dušan, Silvester,... A zagotovo se še ponekod slavi tudi kak drug god. Za konec pa naj dodam še nekaj besed. Naj bo praznovanje godu vsakemu posamezniku lep trenutek v življenju in naj ga vsak slavi na svoj način.

SREDA	ČETRTEK	PETEK	SOBOTA
04 Kazimir ☺	05 Janez	06 Nika	07 Terezija
11 Kristof ☺	12 Gregor	13 Kristina	14 Marija
18 Edvard ☺	19 Jožef	20 Klavdija	21 Benedikt
25 Minka	26 Larisa ☺	27 Rupert	28 Vojko

Vsak dan nekdo praznuje svoj god

Mateja Knap

JOŽEFOVO - 19.MAREC

»Če lepo je vreme na Jožefovo, veselo bo srce kmetovo.«

Na pragu pomladi Cerkev že vrsto let obhaja dva slovesna praznika, in sicer 19. marca god sv. Jožefa, moža Device Marije, 25. marca pa praznik Gospodovega oznanjenja. V Sloveniji je bilo čaščenje sv. Jožefa znano že pred uvedbo njegovega praznika. Ljudi so privlačili Jožefovi sejmi, ki so bili vedno bogato založeni s suho robo, kovaškimi in drugimi rokodelskimi izdelki ter semeni vseh vrst. Na Jožefovo so bile priljubljene božje poti k njegovim cerkvam. O tem priča skoraj 80 cerkva, postavljenih na naših tleh njemu v čast.

Ime Jožef je hebrejskega izvora in pomeni „Bog naj doda potomstvo.“ Osebo ali krstno ime Jožef in Jožefa sta med najbolj razširjenimi v Sloveniji. Med vsemi moškimi imeni je ime Jožef po pogostnosti uvrščeno na 5. mesto, pri ženskih imenih pa je Jožefa na 6. mestu. Pogosti sta tudi različici imena: Jože na 8. mestu in Jožica, ki zaseda 10. mesto. Pomembno je omeniti še ostale oblike imena: Joža, Jožko, Jožka, Jožek, Josip, Josipina, Pino, Bepo, Bepič, Pepček, Pepca, Pepa, Zefa, Žofa, Zefka, Žefka, Fina, ki so prav tako izpeljanke prvotnega imena in v družbi zasedajo pomembno število osebnih poimenovanj (povzeto po statističnem uradu imen RS).

V zvezi z godom sv. Jožefa se je še dandanes ponekod ohranil ljudski običaj t. i. "ramplanja". Gre za star pozabljen običaj, ko so dekleta na predvečer sv. Jožefa hodile fantom podoknice pet.

Iz zgodovine pa je vsem dobro poznan sin Marije Terezije Jožef II (vladal 1780-1790), po katerem imenujemo tudi njegovo gibanje jožefinizem. Ta je namreč v državni upravi povsem odpravil

Sv. Jožef (Guido Reni)

Sveti Jožef je zavetnik v družinskih zadevah, k njemu pa se zatekajo tudi v gospodarskih stiskah. Iz tega izhaja tudi več poučnih rekov in pregovorov. Zanimivo pa je na primer to, da krščanskemu zavetniku svojo alternativo postavlja tudi država, ki praznik Jožefa Delavca obeležuje 1. maja.

pravice stanov, povečal delež meščanstva in nižjega plemstva v državnem uradništvu in upravno združil posamezne dežele v večje celote. Odločno je nadaljeval tudi materino cerkveno politiko. Tako je leta 1781 s tolerančnim ediktom razglasil enakopravnost ver in versko svobodo, ter z ostalimi cerkvenopolitičnimi reformami težil k podreditvi cerkve državi in nadzorstvu nad njeno dejavnostjo.

Nino Gumilar

DAN ŽENA - 8. MAREC

Iz leta v leto število praznikov narašča, nekdanji prazniki tonejo v pozabo ali pa čedalje bolj zgublajo svoj pravi pomen, postajajo namreč skomercializirani. Takšen je med drugim tudi 8. marec – dan žena, ki je mednarodni praznik žensk. Pomen praznika je nenehen boj žensk za ekonomsko, politično in socialno enakopravnost. V Sloveniji so se ženske močno približale enakopravnosti z uzakonitvijo splošne volilne pravice leta 1945. Leta 1974 je bilo v ustavo SFRJ vključeno določilo o svobodnem odločanju žensk o rojstvu otrok, ter tri leta kasneje pravica žensk do umetne prekinitev nosečnosti iz drugih, ne le iz zdravstvenih razlogov. Simbol spoštovanja žensk je nekoč predstavljal rdeč nageljček, ki so ga ženske ob dnevu žena prejele v dar od moških. Danes pa se je to sprevrglo v čisti marketing. Da bi ugotovili, kako o prazniku in pravicah žensk, za katere se ženske po svetu še vedno borijo, razmišljajo ljudje različnih generacij, smo povprašali nekaj naključno izbranih domačinov.

Agata Gomboc (foto: T. Grah)

Agata Gomboc (42 let), Motovilci 40: »Dan žena je praznik. Ja, lahko bi rekli, vendar ne v pravem pomenu besede, saj zaposleni morajo opravljati svoje delo, sploh pa v medicini, kjer sama vsakodnevno opravljam svoje delo. Ženske v službi

smo na ta dan obdarjene le, če so v kolektivu moški. Torej je odvisno od strukture samega kolektiva. Ko imamo v sredi moške, le-ti izrazijo svoje spoštovanje s kakšno majhno pozornostjo, kot je kava in kaj za posladkat. Doma pa me seveda na ta dan vsako leto pričaka roža kot simbol spoštovanja moških, sina in moža. V domači vasi v ta namen, združeno z materinskim dnevom, vsako leto tradicionalno poteka proslava in pogostitev, kjer ženske proslavimo svoj praznik. Obdarjene pa smo tudi z rožico. Pred nekaj leti pa smo ženske celo organizirale skupno praznovanje žensk, brez moških, izven domačega kraja. Vendar je ta ideja izumrla. Spomnim se, da je bilo praznovanje dneva žena pred leti zelo aktualno, potem nekaj časa manj, nekaj let nazaj pa je spet zelo oživelo. Moje mnenje je, da je prav, da si ženske vsaj ta dan vzamemo čisto zase, kajti glede na obveznosti, ki jih imamo, nam ravno ne ostane veliko časa, ki bi ga namenile le sebi. Ženske smo pač takšna bitja, da se vedno le žrtvujemo za druge.

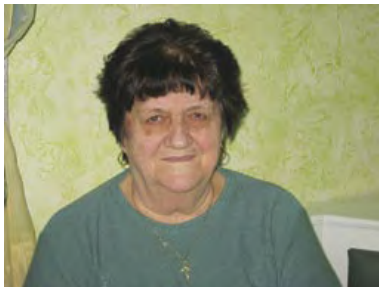

Dejan Kovač (foto: D. Krpič)

Dejan Kovač (26 let), Grad 27: »8. marec je praznik žensk, zato tudi v naši družini in bližnjem sorodstvu moški ob tem dnevu kot izraz spoštovanja do žensk, ženskam, ki so nam blizu, podarimo rožo, običajno trobentico ali orhidejo. Tak običaj je že od nekdaj, že odkar pomnim. Pomen praznika je enakopravnost žensk in moških. Sam sicer nisem proti, vendar pa menim, da ženske dandanes že imajo kar precej pravic. Kljub čedalje večji emancipaciji žensk, enakopravnost žensk z moškimi povsod ni možna, saj v določenih poklicih ne morejo enakovredno opravljati del, kajti v fizični moči se v nobenem pogledu ne morejo primerjati z moškimi, kot npr. v gradbeništvu. Je pa res, da je danes večina žensk precej bolj aktivnih kot nekdaj. Pojavljajo se v več vlogah kot matere, žene,

gospodinje in pa zaposlene delavke. Torej so si tudi zasluženno priborile določene pravice.«

Emilija Ferko (foto: T. Grah)

Emilija Ferko (73 let), Motovilci 42: »Glede na to, da sem večino svojega življenja preživela na kmetiji, sem o dnevu žena slišala le prek radia in televizije. Doma s taščo s strani moških nisva bili obdarjeni. Slednje je prešlo v navado šele, ko so otroci odrasli in vnesli v dom boljšo osveščenost o tem prazniku. Smo se pa ženske v vasi vsako leto ob tem prazniku zbrale na vaški proslavi, kjer ženske v samem začetku prirejanja proslav nismo bile obdarjene, kot je to v praksi danes, ko vsaka ženska v izraz spoštovanja prejme rožo. Tudi pogostitev ni bila tako bogata. Tako je bilo nekoč, danes je pa tako ali tako vse drugače, tudi dojemanje pomena 8. marca in sam način praznovanja.«

Različni ljudje različno razmišljajo, vendar pa obstaja dejstvo, da brez ženske svet ne bi bil popoln. Mislim, da se tega zavedamo vsi. Zakon narave pač narekuje, da obstajata oba, tako ženska kot moški. Enakopravnost pa je v tem, da sta oba pomembna člena pri obstanku človeškega bitja na zemlji. Naj se praznik slavi ali ne, ženske moramo s ponosom gledati nase in braniti svoje dostojanstvo. Tega bi se morale zavedati vse ženske.

Pa še naslednja misel:

**«Če bi se me, ženske, zavedale,
da blaginja naše domovine, družbe in
družine sloni na nas,
da smo najpomembnejši krog družbe,
da so moški hrabri v boju in ljubezni zaradi
nas,
jim nikoli ne bi zavidale njihovih vrlin in si
nikoli ne bi želele biti moški.»**

(Iz časopisa Ženski svet, 1. 3. 1898)

Tatjana Grah

MATERINSKI DAN

*Mama je ena sama, prva radost je mama,
prvi spev je nina – nana, prva beseda je mama.*

Tone Pavček

Materinski dan je praznik, ki je posvečen vsem materam. Materinski dan so v Evropi začeli praznovati po prvi svetovni vojni. V začetku so materinski dan praznovali 15. maja, danes pa ga praznujemo 25. marca – to je na isti dan kot se praznuje Marijino oznanjenje. V Sloveniji smo najprej praznovali 8. marec – dan žena, danes se pa praznuje tudi materinski dan.

Kako pa danes praznujemo materinski dan po družinah in vaseh, se mnogi sprašujemo. V zadnjem času se daje veliko pozornosti praznovanju materinskega dneva oziroma dneva žena po posameznih vaseh, kjer se organizirajo družabni večeri s kulturnim programom, pogostitvijo in plesom.

Larisa, Vili in Teja (foto: M. Ficko Sapač)

Pogovarjala sem se z najmlajšimi: Vilijem (9 let), Tejo (6 let) in Lariso (3 leta). Vprašala sem jih, kako pa oni razveselijo svoje mamice za materinski dan. Povedali so mi, da mamiči zapojejo pesmico, jo objamejo in ji podarijo rožico ali čokolado.

Gabika (27 let) pa mi je povedala, da ni lepšega kot prisrčnega objema in poljubčka za materinski dan, ki ji ga pokloni njena hčerka. Pogovarjali sva se tudi o tem, da je današnji način

življenja zelo hiter in da ostane po napornem delavniku zelo malo časa za družino in za praznovanje praznikov. Dodala je, da ob materinskem dnevu ne pozabi obdariti tudi svoje mame z rožico in se ji zahvali za ves trud.

Poklepetala sem tudi s starejšimi sovaščankami, ki so že babice, in so mi povedale, da so zelo vesele, ko jih ob materinskem dnevu obiščejo njihovi otroci oziroma vnuki. Zahvalijo se jim za vse dobro in v znak spoštovanja podarijo rožico ali kaj sladkega.

Lepo je, če si mama in veš, da te imajo otroci radi in ti ob materinskem dnevu poklonijo rožico v znak spoštovanja in ljubezni.

Melita Ficko Sapač

BUTARE ZA CVETNO NEDELJO

S cvetno nedeljo se začne veliki teden, ko se kristjani spominjamo zadnjih dni Jezusovega zemeljskega življenja. Na samo cvetno nedeljo se kristjani spominjajo Jezusovega prihoda v Jeruzalem, kjer so ga množice pričakale in pozdravile s palmovimi vejicami. Zato se še danes v cerkvah blagoslavlja mlado zelenje. Obred blagoslovitve je verjetno povezan tudi z zelo staro šego, ko so ljudje zbirali „sveto“ rastlinje, ki naj bi varovalo pred strelo in drugimi vremenskimi ujmani.

Na cvetno nedeljo po vsej Sloveniji verniki prinesejo v cerkev cvetne butare k blagoslovu. Z blagoslovljenimi šibami, zataknjenimi za streho, ljudje varujejo poslopja pred strelo in požarom, z žerjavico blagoslovljenih šib preganjajo točo in podobne stvari. Kot otrok sem večkrat videla, kako je stara mama ob prihajajoči nevihti vrgla v ogenj nekaj leskovih šib iz cvetnonedeljske butare. Verjela je, da se bo v tem primeru strela med nevihto izognila naše hiše.

Po pripovedih starejših ljudi je veljalo, da so prave butarice le tiste, ki jih naredimo sami, kajti le-te bodo prinesle blagoslov k hiši. Za pripravo butar so in se še vedno uporabljajo leskove ali vrbove šibe, za okrasitev se uporablja brinova vejica, pušpan, pa tudi oljčne vejice. Danes najdemo oljčne vejice že skoraj v vsaki trgovini poleg že narejenih butaric, od katerih so najbolj poznane ljubljanske z pobarvanimi oblanci.

Po Sloveniji se butare imenujejo različno; na Dolenjskem jih poznajo kot pušelj, presta ali leseni žegen, drenek najdemo v Beli Krajini, beganice na Gorenjskem, pri nas v Prekmurju pa jih imenujemo presmec (presnec).

Doris Troha

Presmec za cvetno nedeljo

VELIKI PETEK IN POST

Velika noč je največji in najstarejši krščanski praznik, ko se kristjani spominjajo Kristusovega vstajenja, s katerim naj bi po pojmovanju odrešil svet.

Velika noč pa je povezana tudi s postom in postnim časom. Tako sem mojo sogovornico, Ireno Dervarič iz Radovcev, tudi sama povprašala in zapisala nekaj o največjem krščanskem prazniku in o času posta pri nas evangeličanih.

Irena mi je povedala, da je post na Veliki petek največji »zapovedani« post pri evangeličanih, ki imamo poleg tega še Sveti post 24. decembra. Nadaljevala je, da je tako že bilo, ko je bila sama otrok in je tako še dandanes. Poleg posta na Veliki petek, ko so na jedilniku bili v glavnem mlečna juha, fižol, pri premožnih tudi jajca, je osrednji del praznika predstavljala božja služba v dopoldanskem času. Tudi nobenega drugega dela ta dan ni bilo razen, da so se pripravljali na praznike z barvanjem pisanic - pa ne tako kot danes, pisanice so bile okrašene naravno, torej iz materialov, ki so bili del narave (npr. «lükove ramenke»).

Velika sobota pri evangeličanih ni tako »veliki dan«. Res pa je, da se ljudje tudi ta dan niso lotili nobenih večjih opravil. V bistvu so se pripravljali na praznike, pekli potice, vrtanke, delali ramenke, šunke pa ta dan še niso kuhali. Otroci na vasi so si v popoldanskem času izmenjevali ramenke. Na ta dan zvečer pa so obvezno zakurili tudi kres. V nedeljo je bila božja služba obvezna za vso družino. Ta se je zbrala tudi ob kosilu, ki je bilo obilnejše kot ostale dni. Ta dan nikakor niso manjkali šunka, hren, jajca, bel kruh in potica. Irena je dodala, da ta dan posebnih obiskov med sorodniki ni bilo, to je bil res praznik, ki so ga preživeli v krogu družine. Tudi na velikonočni ponedeljek se je družina zbrala pri božji službi, v popoldanskem času pa so obiskali sorodnike.

Na koncu mi je še dodala, da so si ljudje nekoč znali vzeti čas za praznike, ni bilo hitenja, tudi ne velikih daril

in izobilja v takšnem in drugačnem smislu, je pa bilo začutiti več miru in osebnega zadovoljstva v družini in med ljudmi. In vprašajmo se ali ni to tisto, kar dandanes ob teh praznikih velikokrat le navidezno obidemo?

Irena Dervarič

Suzana Farič

KRESOVI IN VELIKONOČNI PONEDELJEK

Velika noč je največji in najstarejši praznik krščanstva, ki ima zelo bogato versko vsebino in je obogaten tudi z ljudskimi pobožnostmi.

Praznovanje velike sobote, ki je del velikonočnega tridnevja, se ponekod začne zgodaj zjutraj, ko pred cerkvami blagoslovijo ogenj z namenom, da bi nam bila ta dobrina vedno le v korist in da bi bili domovi ter ljudje obvarovani vseh nesreč. Verniki pridejo z lesno gobo po blagoslovljeno žerjavico, s katero potem doma na ognjišču zakurijo ogenj in tako gospodinje na blagoslovljenem ognju pripravljajo jedi.

Zvečer se ljudje zberejo k velikonočnemu bedenju ali vigiliji. Do 4. stoletja so obhajali kristjani Kristusovo vstajenje samo z velikonočno vigilijo, ki so jo končali navadno pred jutranjim svitom, torej ponoči med soboto in nedeljo. Po blagoslovu ognja in vode ter slovesni sveti maši se je po vasi vila vstajenjska procesija. Na okna so ljudje postavili prižgane sveče, okoli vasi pa zakurili kresove. Kurjenje kresov je v navadi še danes. Ogenj, simbol zmage svetlobe nad temo, za kristjane ponazarja Vstalega, ki je Luč sveta. Kresove spremlja po navadi pokanje s karbidom kot prisposoba za odprti Božji grob, ki skupaj z ognjem ponazarja slavo ob Gospodovem vstajenju.

V 5. stoletju se je velikonočna vigilija zaključila že pred polnočjo, zato so uvedli še drugo evharistično daritev na nedeljo, tako da je maša velikonočne nedelje dobivala vedno večjo težo. Velika nedelja je vedno med ljudmi veljala za tako svet dan, da se ni smelo nič delati in tudi ne hoditi zdoma, ampak so lahko šli zdoma šele na velikonočni ponedeljek.

Verniki se tako dan po veliki noči in Jezusovem vstajenju spominjajo njegovega prikazovanja učencema na poti v Emavs. V spomin na Jezusovo prikazovanje kristjani obiščejo na velikonočni ponedeljek svoje bližnje in se z njimi veselijo novice o Kristusovem vstajenju. Ker je ta dan v večini držav dela prost dan, ga mnogi namenijo veselemu druženju, obiskom in izletom. Včasih so ljudje na ta dan sekali pirhe in pomaranče. To je bilo tekmovanje, ki je potekalo tako, da so tekmovalci s kovanci ciljali pirhe, položene v meter in pol oddaljen pehar.

Nekateri birmanski botri so na ta dan z velikonočnimi dobrotami obdarovali svoje birmance. Nekdaj je veljalo še, da po veliki noči, ko je zemlja blagoslovljena, otroci zunaj lahko hodijo bosi in se ni bati prehlada. Danes je ponekod, predvsem na Gorenjskem, še v navadi, da pripravijo različne igre s pirhi. Teh iger je več vrst in se razlikujejo tako po pokrajinah kot tudi po načinu igranja.

Velikonočni kres

Klementina Lesic

2009 – MEDNARODNO LETO ASTRONOMIJE

Leto 1609 je bilo magično za znanost. V Padovi je Galileo Galilei usmeril v vesolje svoj prvi teleskop. Z najprej štirikratno in potem 20-kratno povečavo je zagledal kraterje na Luni, planeti pa so postali več kot zvezde, okoli Jupitra je zaznal celo štiri lune. Istega leta je Johannes Kepler objavil delo "Astronomia nova", ki vsebuje njegova zakona o tirnicah planetov. Opazovanje neba je postalo znanost. Zato je UNESCO 400-letnico obeh dogodkov razglasil za mednarodno leto astronomije. Pospremili so ga s priporočilom: *Živimo v vesolju, odkrivajmo ga.*

Galileo Galilei (1564-1642)

Tudi v Sloveniji zaznamujemo mednarodno leto astronomije, ki se je pri nas pričelo 27. januarja (uradno odprtje svetovnega leta astronomije je bilo v Parizu 15. in 16. januarja). Pokrovitelj dogodkov ob letu astronomije v Sloveniji je predsednik države Danilo Türk. Tako bodo v tem letu potekali številni dogodki in dejavnosti, katerih namen je približati

vesolje Zemlji. Letos naj bi tako čim več ljudi spoznalo svoje mesto v vesolju, pogledalo skozi teleskop in se zavedalo vznemirljivosti njegovega raziskovanja.

Največkrat se zazremo v Luno (foto: D. Krpič)

Med dogodki bodo Dnevi odprtih vrat na AGO (Astronomsko geofizikalni observatorij Golovec, Pot na Golovec 25, Ljubljana), in sicer 6. maja 2009 od 10. do 13. ure.

AGO (<http://astro.ago.uni-lj.si>) bo v mednarodnem letu astronomije odprl svoja vrata za obiskovalce. V tem času bodo na observatoriju astronomi, ki vam bodo razkazali observatorij, opremo in astronomsko knjižnico. Ob obisku bodo prikazali delovanje teleskopa in odgovarjali na vaša vprašanja. V primeru jasnega vremena bo v večernem terminu možno opazovanje s 70 cm teleskopom Vega. Po predhodnem dogovoru (tel. 01/230 17 04) so za manjše skupine obiski možni tudi ob drugih datumih in urah. Prav tako bo v več krajih na ogled razstava Od Zemlje do vesolja. Nam najbližja bo na Dvojezični srednji šoli Lendava, in sicer od 25. do 29. maja 2009.

V Pomurju je bila otvoritev mednarodnega leta astronomije 21. februarja v Klubu PAC v M. Soboti, organiziralo pa ga je Astronomsko društvo Kmica. Tudi društvo Kmica bo v tem letu organiziralo razne astronomske prireditve, predavanja in astronomska opazovanja. Za te dogodke spremljajte njihovo spletno stran <http://www.kmica-drustvo.si/>.

Vsi tisti, ki vas nebo zanima in bi se mu radi približali, ga bolje spoznali in spremljali dogodke v letu astronomije, si lahko več o tem ogledate in preberete na spletni strani <http://www.astronomija2009.si/>. Morda pa nebo ne bo več tako daleč, tako veliko in mnogim tako neznano.

Danijela Krpič

KOPE ZOPET V SREDIŠČU POZORNOSTI

Od 2. do 5. februarja 2009 je na smučišču na Kopah potekala šola v naravi za učence 6. in 7. razredov OŠ Grad. Nastanjeni smo bili v Lukovem domu, ki je nudil ustrezne pogoje za bivanje, dobro in količinsko primerno prehrano za športne aktivnosti, prostore za sekundarne dejavnosti in zabavo. Osnovna tema šole v naravi je bilo učenje in utrjevanje smučanja. Prijavljenih je bilo 33 učencev, zaradi bolezni je izostala ena učenka. Učence smo po znanju smučanja razvrstili v pet skupin. Le eno skupino so sestavljali smučarji, v ostalih štirih skupinah pa so bili smučarji začetniki oziroma nesmučarji, skratka tisti, ki so se prvič srečali z učenjem tehnike smučanja na smučeh s poudarjenim lokom, in tisti, ki so prvič stali na smučeh. Več skupin in s tem boljše pogoje dela je omogočala udeležba ravnatelja, ki se je odpovedal vsem dohodkom, uredil pa si je tudi brezplačno bivanje. Poleg njega smo učili smučanje še učiteljica Anita Horvat - vodja šole v naravi, Tjaša Korošec, Blaž Praček in Boštjan Kopač.

Cilji so bili v pretežni meri realizirani. Vsi smučarji so napredovali v smučanju. Škoda je le, da se prva skupina ni preizkusila v vožnjah na progi s tekmovalnimi vratci, ker tovrstne proge ni bilo. Zagotovo pa je bil največji napredek viden pri smučarjih začetnikih, ki so se sprva nerodno poganjali po ravnini in s strahom peljali po rahlih naklonih, zadnja dva dneva pa so že nadzorovano vijugali po daljši progi.

Smučanje je potekalo od 9. do 16. ure z vmesnim kosilom, dva dni smo se udeležili tudi nočne smuke od 17. do 19.30. ure. V torek se nam je pridružil policist - gornik, ki je poja-

Prava zimska idila

snil vedenje in pravila na smučišču. Večerne ure smo izkoristili tudi za preverjanje slišanege ter za video analizo, kjer je imel vsak učenec možnost videti svoje napake pri smučanju.

Zadnji večer je minil ob prikazu skečev po skupinah, kjer so učenci pokazali vso nadarjenost dramatiziranja in veččega opazovanja nas učiteljev. Po smehu se je večer nadaljeval na plesišču, kjer se je ponovno izkazala družabnost in enotnost udeležencev letošnje šole v naravi.

Verjetno je za še boljši splošni vtis manjkalo le sonce, ki nas je osrečilo le v sredo, sicer pa so bili vremenski pogoji, razen snega, precej neugodni. Še enkrat pa se je šola v naravi izkazala za mnogo več kot le za tečaj smučanja, učenci so se namreč navajali na samostojnost in samoorganiziranost, saj so morali vzdrževati red in čistočo, izkazali pa so se tudi z nesebično pomočjo svojim sošolcem. S tega vidika lahko zaključim, da je šola v naravi v celoti uspela.

Učitelja športne vzgoje na OŠ Grad
Anita Horvat in Boštjan Kopač

POMURSKO PRVENSTVO V VELESLALOMU

V sredo, 25. februarja 2009, smo na OŠ Grad združili zimski športni dan za osme in devete razrede, udeležbo tekmovalcev na Pomurskem prvenstvu v smučanju za osnovne šole in prikaz metodike poučevanja alpskega smučanja v okviru mednarodnega sodelovanja z DOŠ Jožefa Košiča iz Gornjega Senika na Madžarskem.

Zgodnja ura zbora in pogovor na zaspanost po »fašenku« vsee- no nista prikrili obeta po izjemno lepem dnevu, s primernimi temperaturami in primerno debelo in utrjeno snežno odejo. V pričakovanju lepega je pot hitro minila, tako da smo na Areh pri- speli med prvimi obiskovalci. Najprej smo uredili formalnosti glede pridobitve štartnih števil

in navodil poteka tekmovanja ter izposojajo opreme za naše goste iz Madžarske. Sledilo je ogrevanje z našimi tekmovalnimi upi.

Za tekmovalce lahko rečemo znano olimpijsko geslo: »Prišli z Goričkega, se odlično odrezali in osvojili skupno prvo mesto.« Za OŠ Grad so nastopili: Maja Gjergjek, ki se je kot 5. uvrstila na državno prvenstvo v kategoriji starejših deklic, Larisa Čerpnjak, ki je v kategoriji mlajših deklic osvojila 1. mesto, ter David Gjergjek s 4. in Nino Celec s 1. mestom v kategoriji mlajših dečkov. Kot ekipa so se tudi ostali učenci uvrstili naprej na državno prvenstvo, ki je potekalo 4. marca 2009 na Rogli. Uradne rezultate še čakamo. Potrebno je povedati, da je imel Nino Celec najboljši čas med vsemi osnovnošolci na Pomurskem prvenstvu in da bo David nastopal v kategoriji mlajših dečkov še tri leta, tako da se nam za prihodnost ni treba bati.

Tisti boljši udeleženci športnega dne so ravno tako uživali v smučanju, se predajali različnim silam, ki jih omogoča carving tehnika, v prvi vrsti pa upoštevali FIS pravila na smučišču. Kar je dobro, se po navadi hitro konča in tako se je zgodilo tudi z našim zimsko-tekmovalnim dnevom. Ob dobri volji, ki so nam jo prinesli uspehi naših tekmovalcev, smo zavili v McDonald's. Tako siti in zadovoljni so otroci vzpostavljali mednarodne stike – se učili besed in besednih zvez, ki jih učitelji jezikov po navadi izpuščajo, spet drugi so uživali v zasluženih slavi, učitelji športne vzgoje pa smo podoživljali uspešen športni dan in si oddahnili ob srečnem in uspešnem koncu za vse udeležence.

Mentorica: Anita Horvat, prof.

Larisa Čerpnjak – 1. mesto v kategoriji mlajših deklic

Nino Celec – 1. mesto v kategoriji mlajših dečkov

PUST

Pust je praznik veselja, ki je pri nas kar močno ukoreninjen. Veliko starih običajev se je ohranilo in marsikatera maska je postala prepoznavni znak naše dežele. Tako smo tudi na OŠ Grad skupaj z učenci prve triade pripravili pustno rajanje. Predstavili smo različne maske, se sladkali s krofi in veselo rajali. Zimo nam je, glede na lepo vreme, uspelo pregnati.

Učiteljica Urška

Za pusta smo se našemili

PROJEKT ZGODNJEGA NARAVOSLOVJA

Stik z naravo in okoljem je ključnega pomena za zdrav, celosten razvoj otroka. Zato z učenci tretjih razredov v okviru EKO šole sodelujemo v projektu Zgodnje naravoslovje.

Ob Kačovi mlaki

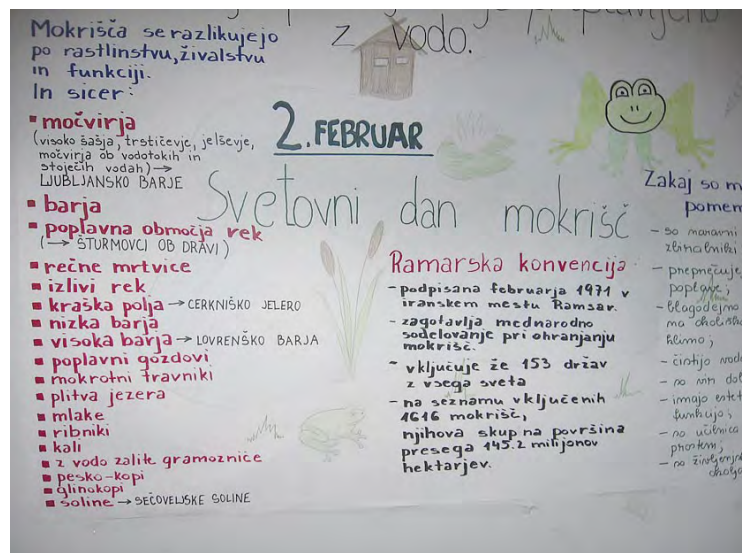
Učne vsebine so vezane na naravo, okolico domačega kraja in spoznavanje nekaterih fizikalnih zakonitosti. Z učenci smo tako raziskovali življenje v in ob Kačji mlaki, v Gračkem potoku ter izvajali eksperimente z zrakom in vodo.

Otroci so nad delom navdušeni, saj so zaradi pomanjkanja časa premalokrat v stiku z naravo.

Učiteljici Mateja in Urška

SVETOVNI DAN MOKRIŠČ

Kot danes poznana Ramsarska konvencija je bila podpisana leta 1971 v iranskem mestu Ramsar. 25 let kasneje so 2. februar razglasili za svetovni dan mokrišč. V obeleževanju

Plakat je nastal v okviru Eko krožka

dneva mokrišč se po vsem svetu pripravljajo in izvajajo projekti, ki ozaveščajo ljudi o pomenu ohranjanja mokrišč. Letošnji svetovni dan mokrišč je potekal pod geslom Raznovrstnost mokrišč je naše bogastvo - ohranimo ga.

Mokrišča, ki so naravni zadrževalniki voda, s sposobnostjo čiščenja, živalim in rastlinam zagotavljajo posebno, za njihov obstanek nujno življenjsko okolje. Sloveniji je na seznam močvirij mednarodnega pomena uspelo uvrstiti Sečoveljske soline in Škocjanske jame. V pripravi za vpis na seznam ramsarskih mokrišč pa sta Cerkniško jezero in Bohinjsko jezero z zaledjem. Območja, ki še izpolnjujejo merila, so mokrišča ob spodnji Savi, porečje Drave in Mure, Ljubljansko barje, Krakovski gozd, Čezsoški Prodi in Vrbulje ter Poključka barja.

Razpoložljivost čistih celinskih voda je eno najpomembnejših vprašanj, s katerim se danes srečuje človeštvo in bo za prihodnost postalo še bolj kritično, saj naraščajoče potrebe presegajo oskrbo, onesnaževanje rek, jezer in potokov pa se nadaljuje. Mokrišča so pomemben del vodnega sistema.

Matej Ficko, 9. razred

SVETOVNI DAN VODÁ

Kako pomembno je življenje, se zavemo šele takrat, ko ga je konec. Ljudje vse prevečkrat pozabljamo, da je najpomembnejša stvar, brez katere našega življenja ne bi bilo, voda. Če se ne hranimo, preživimo nekaj tednov, brez vode pa le nekaj dni. Vodo pa ne potrebujemo samo za pitje, pač pa tudi za ohranitev zdravja, v industriji in kmetijstvu.

Voda je prisotna v vseh delih našega življenja. Ko se bomo tega dokončno zavedli, bomo do vode imeli drugačen odnos.

Človek se je že od vsega začetka naseljeval ob vodi. Tako so prva naselja nastala na bregovih rek, jezer, potokov ter ob izvirih pitne vode. Danes pa je žal povsem naravnih vodnih okolij vse manj. Človek je površinske vode izkoristil kot odlagališča odpadnih snovi, na njihovih bregovih pa je zgradil industrijo, železnico in ceste.

Marsikje po svetu vode primanjkuje, postala je zelo dragocena. Da bi stanje vodá izboljšali, so na Konferenci o okolju in razvoju Združenih narodov (UNCED) leta 1992 izbrali 22. marec kot svetovni dan vodá. Ta dan je namenjen prav opozarjanju, da je voda vir našega življenja. Naša skrb mora biti posvečena ohranjanju vseh njenih oblik, pa ne samo ta dan, pač pa celo leto.

Roksana Grah, 9. razred

Tudi tebe bi bilo potrebno očistiti

VODA

*Voda je naš zaklad,
je biser, rad ima jo vsak.
Voda teče, šumlja, valovi,
nihče je ne more zaustaviti.*

*Voda je velik življenjski prostor,
za ribe, rake in majhne žabje krake.
Dokler boste imeli življenje vi,
smo lahko srečni vsi.*

*Voda, brez tebe življenja ni,
pa kljub temu, ne cenimo te.
Mi otroci te bomo spoštovali
in te ne bomo onesnaževali.*

Leja Krpič, 7. razred

LOČEVANJE ODPADKOV

V Sloveniji vsak prebivalec na leto proizvede v povprečju več kot 400 kg odpadkov, kar je zelo veliko breme za okolje. Odpadek je vsaka snov, ki nam trenutno več ne koristi in

bi se je zato radi znebili. Čisto in urejeno okolje je vrednota, za katero si moramo vsi prizadevati. Sodobni čas prinaša vse več odpadkov, prostora na odlagališčih pa zmanjkuje. Velik del odpadkov je mogoče predelati in ponovno uporabiti.

Da ne bi odpadki končali na odlagališčih in bremenili naše okolje, jih na šoli ločeno zbiramo. Odpadki, ki jih zbiramo (papir, plastenke, baterije, tonerji, kartuše, mobiteli, tetrapak), se vrnejo v ponovno predelavo oziroma jih reciklirajo ter iz njih naredijo druge izdelke.

Amalija Sukič,
mentorica EKO krožka

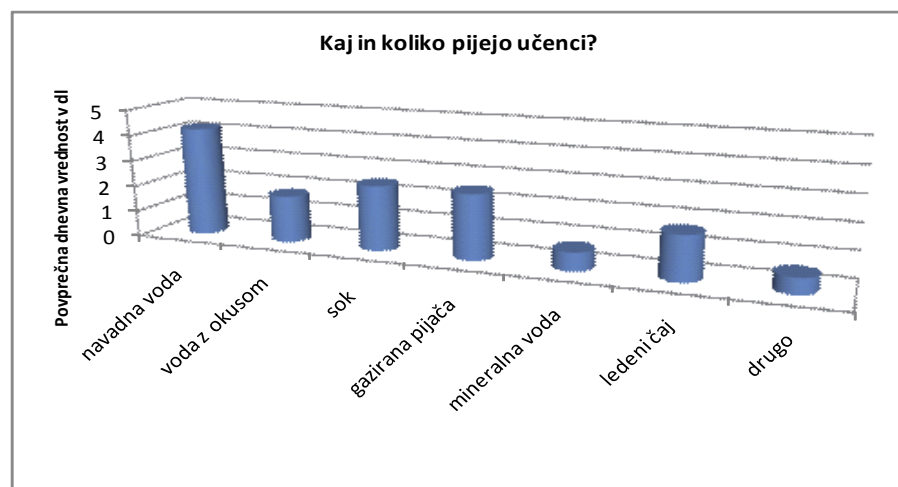

Odvoz plastenk

PO KATERIH PIJAČAH POSEGAJO UČENCI?

Zdravo življenje je zelo širok pojem. Dejstvo je, da je zdrave navade potrebno oblikovati in usvajati že pri majhnih otrocih, kajti čedalje več dokazov potrjuje dejstvo, da je zdravo prehranjevanje in zdrav način življenja vseživljenjski projekt, ki se bogato obrestuje.

Zdrava prehrana vključuje tudi uživanje zadostnih količin tekočine. Raziskava, ki smo jo skupaj z učenci 6. razreda izvedli v okviru projekta Zdravo življenje, kaže, da učenci dnevno spišejo premalo tekočine, predvsem premalo vode. Najprimernejša tekočina za otroke in najstnike kot tudi odrasle je navadna pitna voda, priporočljiv je tudi nesladkan ali malo sladkan zeliščni čaj.

Graf prikazuje količino in vrsto pijače, ki jo povprečno dnevno spiše učenec 6. razreda. V povprečju spiše 14 dl tekočine dnevno,

od tega le okrog 4 dl navadne vode. Šolski otrok potrebuje, glede na svojo starost in telesno težo, dnevno približno od enega do dveh litrov napitkov. Otrok, ki premalo pije, lahko trpi zaradi glavobolov, zaspanosti, slabe zbranosti in zaprtja. Učenci vse pogostejše posegajo po raznih vodah z okusi, sokovih in gaziranih pijačah. Te pijače so pogost vir praznih kalorij, saj je v njih za telo razen velikih količin dodanega sladkorja le malo uporabnega. Telo obremenjujejo tudi z umetnimi barvili in umetnimi aromami.

Namen omenjenega projekta je seznaniti učence s pomenom tekočine za pravilen razvoj in zdravje, približati jim zdrav izbor pijač ter jih spodbujati k pitju navadne vode, domačih nesladkanih čajev in kompotov iz svežega ali suhega sadja. Osnovni cilj predstavljenega projekta, ki poteka v okviru Eko šole, je, da zdrav način življenja postane ena izmed temeljnih vrednot bodočih najstnikov.

Danijela Slekovec

19. OTROŠKI PARLAMENT

Delegati 18. otroškega parlamenta so za letošnji 19. otroški parlament izbrali temo »Ljubezen in spolnost«. Lahko bi rekli, da je izbrana tema zelo aktualna za ta čas, saj se starostna meja mladih, ki se odločajo za spolne odnose, zelo niža. Na OŠ Grad smo se pripravljali na parlament s pomočjo pogovorov in delavnic, ki jih je izvedla naša mentorica. Obravnavali smo različne vrste ljubezni in pogoje, ki bi morali biti izpolnjeni, preden se fant in dekle odločita za spolne odnose. Naredili smo tudi anketo med učenci 8. in 9. razreda, ki so nam zaupali, da so bili že zaljubljeni, kaj jim pomenita ljubezen in spolnost in da se je o tej temi zelo težko pogovarjati, saj velja še vedno za tabu temo. Vsa ta mnenja smo predstavili na šolskem otroškem parlamentu, ki se je odvijal v šolski avli ob prisotnosti ravnatelja, strokovnih delavcev in učencev OŠ Grad.

Učenki Samantha Roudi in Janja Bernjak sta se skupaj z mentorico ŠS udeležili medobčinskega otroškega parlamenta v Rogašovcih, kjer so svoja mnenja podali učenci murskosoboške območne enote. Pripravili so nam tudi krajši kulturni program in povabili veliko gostov. Ker je naša učenka Janja Bernjak zelo uspešno predstavila svoje mnenje, je bila izbrana za delegatko murskosoboške enote na Pomurski otroški parlament, ki se je odvijal v Gornji Radgoni, 12. marca 2009, na Gregorjevo. Tako smo zaključili pogovor o ljubezni prav na dan, ko se ptički ženijo.

Delegati otroškega parlamenta na OŠ Grad

Samantha Roudi in Janja Bernjak

DRAMSKO-LITERARNA DEJAVNOST

Člani dramskega krožka so med novoletnimi počitnicami počivali in si nabirali moči za nove naloge. Nato pa smo začeli trdo delati, saj smo se s 35 minutno igro Kraljevih smetanovih kolačkov udeležili območnega srečanja gledaliških skupin, ki je letos potekalo v dvorani pri Gradu. Sodelovali smo tudi na prireditvi Pozdrav pomladi, in sicer s priredbo odlomka Ajše Najše Ferija Lainščka.

V aprilu pa nas že čakajo nove naloge, ob dnevu Zemlje bomo prireditev popestrili s prizorčkom Kam teče potok? Kako nam bo vse to uspelo, boste presodili sami.

Še bolj aktivno so novo leto začeli mladi literati. Počitnic praznovanja niso imeli, saj so pisali sonete, gazele in romance, s katerimi so sodelovali na mednarodnem literarnem natečaju v Črenšovcih. Roksana Grah je osvojila drugo mesto v kategoriji gazel, Samantha Roudi pa drugo mesto v kategoriji soneti. Napisala je sonetni venec z akrostihom Skriti ljubezni. Obe pesnici sta se predstavili tudi v oddaji Murskega vala.

Roksana je takoj nadaljevala z delom, osvojila je drugo nagrado na prireditvi gradovi kralja Matjaža v Črni na Koroškem ter prvo mesto na gimnaziji v Murski Soboti za spis z naslovom Znanje nas popelje v nove svetove. Tudi ostali člani pridno delajo, v Prešernicah so bile objavljene pesmi Urške Dervarič, Ariane Kalamar in Maje Potočnik, sodelovali smo na državnem natečaju društva alergijskih in pljučnih bolezni, pisali pesmi za Župančičevo frulico in z domišljijскими spisi odpotovali v veselje.

Mentorica Marija Štesl

Ječa je kot moja soba sivkasta.
Srce se mi trga, če vidim te le,
srce mi po tebi vzdihuje: še, še!
Joj, moja svoboda je vsa mivkasta!

Solze. Ni jih več. Vse so usahnile.
Ni mi mar, saj sem nehala čutiti.
Zdaj moram še za njega močna biti.
Droge! Bi bolečino vso izpile?

Pravijo, da jih poskusiti ni greh,
toda drugim svetovati jih ne smeš,
če srečo najti še želiš in kdaj smeh.

Na kletki moji zaprta so vrata,
še kisika tukaj notri nič več ni,
končno vem, da zaman bila so zlata.

(osmi sonet Samanthe Roudi iz nagrajenega cikla Skriti ljubezni)

Če bomo pravični ...

Nekoč je kralj Matjaž živel,
ki vse Slovence rad je imel.
On zlatnike je koval,
da lahko jih je ubogim dal.

Vsi so radi ga imeli,
to zlati časi so bili.
Sovražnike imel je tudi,
ki želeli so ga uničiti.

Nekega so dne nevihtnega,
sovražniki napadli ga.
Nenadoma se gora Peca je odprla,
in kralja Matjaža vase zaprla.

Pod njo zdaj s svojo vojsko spi,
dokler ga kdo spet ne zbudi.
Le kdaj napočil bo ta čas,
ko spet se vrnil bo med nas?

Slovenski narod pravičen naj bo,
saj kralju Matjažu je bistveno to.
Ko kralj Matjaž slišal o slovenskem narodu dober
bo glas,
zbudil se bo in se vrnil med nas.

Podal se bo v vsako, še tako kalno vodo,
začeli se spet lepi časi bodo.
Kralj Matjaž povedel bo nas
v borbo za sleherno slovensko vas.

Komaj takrat spet vsi Slovenci bomo spoštovani,
v evropski uniji kot trden narod bomo priznani.

(Roksana Grah: druga nagrada
na gradovih kralja Matjaža)

Alergija življenja pot zavija

Ozira se v tla.
Le kaj premišljuje deklica ta?
Gleda proti nam.
Imama le tak občutek
ali jo je res sram?
Različne čokolade dali smo na preizkus,
Vsak imel je svoj okus.
Le deklica si je ne privoščila.
Za linijo skrbi ali čokolada ji ne diši?

»Daje jo alergija!
je dejala mala Pija.
»o, mama mija!
pravi njena sestra Pija.
»Pa saj jo to ubija!
dahne naša modra Tija.

Alergija ne ubija,
je le življenjska pot,
ki včasih čudno se zvija.
Z njo lepo lahko živiš,
če ne privoščiš si vsega,
česar si želiš.

Zdi se, da ji je hudo,
saj otožno njeno je oko.
Če k sebi bi jo povabili,
verjetno dobro bi ji mi storili.

(prispevek Janje Bernjak za natečaj društva
pljučnih in alergijskih bolezni Slovenije)

NA PLANETU TISKARNA

Ko sem bil še otrok, sem si vedno želel potovanja po vesolju. Pa so se mi nekega dne te želje uresničile. Zvečer sem zgodaj legel, saj sem bil že od jutra ves povežen. Komaj se je moje telo dotaknilo odeje, že so se mi oči začele zapirati... Nenadoma se je moje telo sprostilo, odeja me je vse bolj nežno objemala, potem pa... oh, ne boste verjeli, toda... poletela sva v vesolje.

Zbudil sem se v neznanem stanovanju, med neznanimi... ljudmi? Seveda, obkrožali so me ljudje, toda..., nekaj je bilo narobe. Imeli so... ja, imeli so četvero oči. Se mi blede ali kaj? Moje srce je vedno glasneje razbijalo, bal sem se, da me bo izdalo. Kje

sem in kdo so te prikazni? In že so mi začeli razlagati, da sem kot droben oblak padel na njihov planet in da mi bodo, če želim, razkazali vse svoje planete. Predlog sem navdušeno sprejel, potem pa sem zazijal. Pa saj to ni mogoče! Razumel sem jih! Pa naj mi še kdo reče, da tujci ne vedo, kaj je Slovenija! Jim bom že dal! Še vesoljci obvladajo slovenščino...

No, pa pustimo zdaj to nakladanje. Vesoljci so mi torej razkazali svojih devet planetov, potem pa so me vprašali, na katerem želim ostati. Kolebal sem. Na vsakem je bilo kaj zanimivega, vsak se je ukvarjal z drugo dejavnostjo. Postajal sem vedno bolj zmeden, saj si imen planetov nisem zapomnil. Vedel pa sem, da na enem izdelujejo velike ladje in podmornice, na drugem izdelke iz lesa, na tretjem daljnogleda, teleskope, vesoljska plovila ter robote, na četrtem glasbila... Ah, kako zasanjan postane človek, ko sliši prelivanje tisočerihih zvokov različnih

instrumentov... Na petem je vse prozorno, saj izdelujejo le steklene izdelke, na šestem pridelujejo hrano, velikanske rastline rodijo stoteren sad, čeprav polja obdelujejo ročno, brez vsakršnih gnojil in škropiv. Na sedmem planetu izdelujejo stroje, nekaj sem jih prepoznal, drugih ne bi znal uporabljati. Na osmem pletejo in šivajo, na devetem pa... Seveda, na devetem bom živel! Tam je namreč tiskarna, v kateri zapišejo in natisnejo vse, kar se dogaja v vesolju... Aha, zdaj mi je jasno, zakaj imajo četvero oči, s prednjim gledajo v velikanski ekran in tipkovnico, z zadnjimi pa opazujejo dogajanje v vesolju. Sočasno!

Pa veste, zakaj sem se odločil ostati tu? Ne, seveda ne! Šele takrat sem se, butec, spomnil, da je tudi Zemlja del vesolja in... imel sem torej priložnost, da si jo ogledam iz druge perspektive... Potem pa... šok! Pod mojimi nogami je začela nastajati luža... večala in večala se je... Joj, utonil bom! Od kod nenadoma toliko vode? Radovedno sem dvignil pogled in zgroženo ugotovil, da dežuje... ja, dežuje, toda ne izpod neba, ne, kot dež debele solze so lile iz oči mojih novih prijateljev. Še mene je stisnilo pri srcu. »Pa kaj vam je, ste znoreli, kaj se je zgodilo?« sem zakričal. In že so mi začeli pojasnjevati: Otrok, ljubi otrok, če želiš ostati dobre volje, nikar ne glej na Zemljo, kajti videl boš sicer veliko lepot, mnogo voda in prečudovitih gora, toda... zelenja je vedno manj, vse več je betona, vode so vedno bolj onesnažene, v zraku, brez katerega prebivalci tega planeta ne morejo preživeti, je vedno več škodljivih plinov in škropiv, odpadki že dušijo nekatere pokrajine, širijo se neznane bolezni, ljudje postajajo nasilni, uničujejo se med sabo, njihova srca so polna jeze, zavisti in sovraštva...

Zdaj nisem mogel več. Stemnilo se mi je pred očmi in... Ko sem se prebudil, sem bil v svoji topli postelji. Ozrl sem se skozi okno. Spet je deževalo. Toda, zdaj sem vedel, od kod letos toliko težja. Vesoljci jokajo nad nami, neumnimi Zemljani.

Po vesolju je potoval
Aleks Magdič, učenec 7. razreda.

DAN Z MAMICAMI V VRTCU

Kot je rekel T. Pavček v svoji pesmi: »Mama je ena sama, prva radost je mama, prvi spev nina nana, prva beseda mama«. Če vprašamo otroke, kdo jim pomeni največ, bomo prav tako dobili odgovor mama. Na koga se vedno lahko zanesemo, kdo nam vedno stoji ob strani, mama. Tudi naši otroci so mamiciam hvaležni za vse, kar jim dajejo in za vse, kar jim bodo v življenju še dale. V znak zahvale so se zelo potrudili in skupaj z nami pripravili kratek kulturni program. Otroci so peli, deklamirali, plesali in dramatizirali.

Otroci so naše največje bogastvo. Zaposleni v vrtcu pa se trudimo, da otrokom med odsotnostjo staršev nudimo drugi dom, kjer je doma prijaznost, sprejemost in ljubezen. Tu smo

zato, ker želimo otrokom nuditi bogato in izpolnjeno otroštvo. Pomembno je, da se med seboj razumemo, imamo pristen odnos in dobro sodelujemo. Drug drugemu smo si za vzgled. Ravno tako pa je pomembno dobro sodelovanje z lokalno skupnostjo, saj bi morali vsi skupaj težiti k temu, da bi ponudili čim več prostih mest v vrtcu, da bi bili sprejeti vsi otroci, čigar starši to potrebujejo ali pa si želijo za svojega otroka.

Klaudija Klement
Pomočnica ravnatelja za enoto vrtca

DEDEK MRAZ PRI GRADU

Na zimsko nedeljo v predbožičnem času je k nam prispel dobri stari dedek Mraz. V kulturni dvorani je 21. decembra razveselil naše najmlajše občane – otroke od 1. do 6. leta starosti. Najprej je vse prisotne očarala predstava Gledališča Ku-kuc iz Lendave.

V čarobnem božičnem času je lisica Darinka vsako leto pekla slastne medenjake, krasila božično drevo, prepevala božične pesmi in se veselila s prijatelji. Vse to pa je prespal medved Gundi. A to zimo je bilo drugače. Vesela lisica je ob peki medenjakov tako ropotala, da se je medved zbudil. In kaj vse je videl Gundi okrog sebe?!? Stvari, ki jih nikoli doslej še ni videl in jedel. Spoznal je okraske za drevo, se najedel medenjakov, se razveselil darila ter z lisico in otroki zapel pesem. Ko je presrečen spoznal, da so božični prazniki najlepši čas v letu in da je smisel njih biti v krogu prijateljev, se je odločil, da nikoli več ne bo prespal teh lepih prazničnih dni.

Veliko veselje pa je po predstavi vsem otrokom naredil dedek Mraz z darili. 85 otrok iz naše občine je obdaril s knjigo, nahrbtnikom, igračami in sladkarijami. Eni z več, drugi z manj poguma so prihajali k njemu na oder, kjer jih je stari možic nagovoril in obdaril. Pa naj drugo leto spet pride razveseliti naše najmlajše.

Danijela Krpič

Dedek Mraz je obdaril otroke (foto: Milan Kovač)

PETJE POD BOŽIČNO JELKO

Vsako leto prireja Kulturno društvo France Prešeren Grad božični koncert. Prireditev poteka na prostem pod božično jelko v Pörgi. Ta prireditev je bila že štirinajsta in s tem petjem vam ljudski pevci polepšamo božično vzdušje in prihod novorojenega Jezusa. Vsako leto povabimo medse župana občine Grad, g. Daniela Kalamarja. Tudi tokrat nas je počastil s svojim obiskom in spregovoril nekaj lepih misli. Kot govornik se nam je pridružil tudi naš dušni pastir, g. Goran Kuhar. Čeprav je hladno, še vedno vztrajamo in ohranjamo tradicijo petja pod božično jelko.

Marjeta Semler

POSTAVITEV JASLIC OB VAŠKI KAPELI

Za nekatere v najlepšem mesecu, mesecu decembru, smo bili člani DŠKT »Lukaj« Motovilci dokaj aktivni in smo med drugim poskrbeli tudi za praznično vzdušje. Tako smo na ulično razsvetljavo namestili lučke, postavili božično drevo pred gasilskim domom in priskočili na pomoč pri postavitvi jaslic ob vaški kapei. Ob postavljenih jaslicah se je tudi odvijal krajši božični koncert. V našo sredino smo povabili člane ženske vokalne skupine »Zarja« iz Puconcev, katere so nam s svojim repertoarjem božičnih pesmi polepšale praznični čas.

Branko Grah ml.

Jaslice ob vaški kapei (foto: B. Grah ml.)

NOVOLETNO PRAZNOVANJE V RADOVCIH

V Radovcih smo že tretjič organizirali silvestrovanje na prostem. Zbirati smo se začeli okrog 22. ure pri Športnem centru Radovci, kjer se nas je kljub hladnemu vremenu zbralo veliko. Bilo je prijetno vzdušje, pripravili smo prigrizke in pijačo in tako smo ob prasketanju ognja pričakali leto 2009. Ob polnoči smo si vsi skupaj nazdravili in občudovali velik ognjemet. Ob prijetnem vzdušju smo vztrajali do 2. ure zjutraj, potem pa smo se počasi odpravili vsak k svojemu domu. Razšli smo se z ugotovitvijo, da je to prijetno doživetje in bomo naslednje silvestrovanje pripravili na enak način.

Vsi prisotni se zahvaljujemo PGD Radovci in ŠD Radovci za organizacijo in pogostitev.

Jože Sever

ZASNEŽENI BREGOVI

Zima, mraz, sneg... Po dnevih čakanja smo končno dočakali sneg, ki smo si ga tako želeli. Po dolgem času so snežinke zabelile naše bregove in naša srca so oživila za zimska rajanja. Kakor hitro je zapadel sneg, smo z vso razigranostjo drveli po strminah slavečkih bregov. Zbrali smo se v zaselku Olabe, kjer je vsak po-

grabil svoje sredstvo in užival v dnevu. Nekateri so se spustili s smučmi, drugi s sankami, tretji z vrečami, nekateri celo z bordingom. A prišel je trenutek, ko se je vse končalo. Nekateri so se poslovili, a tisti ki so ostali, so uživali naprej. Sledilo je namreč kepanje ter izdelovanje sneženega moža. Damir, Matej, Silvo, Sonja, Simon, Uroš, Špela, Jože in moja malenkost je uspela v lepem vzdušju narediti sneženega moža, visokega 3,5 m ter premera 7 m. Sneženi mož je plesal in krasil naš hrib na žalost le dobre tri dni. Zatem se je začel poslavljal, saj je sonce premagovalo njegovo telesno odpornost. Sedaj, ko nas je zima zapustila in nas pozdravila pomlad, pa upamo, da bo sledilo veliko lepih spomladanskih dni.

Mateja Knap

Ponosni graditelji sneženega moža (foto: M. Knap)

15 LET LJUDSKIH PEVCEV

Ljudski pevci Kulturnega društva France Prešeren Grad smo 8. februarja 2009 v kulturni dvorani pri Gradu proslavili 15 let delovanja, petja in nastopanja. Za pevce je ta pot zelo bogata, saj smo nastopali na različnih prireditvah še v krajevni skupnosti, pozneje v občini in izven nje v drugih krajih. Pevci smo se redno srečevali na vajah, ki so postale del našega življenja. V tem obdobju smo vložili veliko dela in časa, a je vsak novi nastop prijetno doživetje. Svoje pesmi smo izdali na kaseti »Peli so jih babica moja« in na zgoščenki »Kdor poje rad, je v srcu zmeraj mlad«.

Ob svojem jubileju smo v goste povabili tudi Ljudske pevke iz Lipovcev, Ljudske godce in pevce iz Černelavcev ter Fante z Male Nedelje. Na kulturni prireditvi smo predstavili svoje delo, ki je zapisano v naši kroniki, se pove-

selili s prijatelji in si nabrali novih moči za naprej, v kolikor nam bo služilo zdravje, da ohranjamo in negujemo ljudsko izročilo naših babic in dedkov. Hvala vsem, ki nas radi poslušate.

Justina Vertič

Ljudski pevci od Grada (foto: Ivan Juhnov)

Na prireditvi so zapeli skupaj z gosti (foto: I. Juhnov)

INDAŠNJE GOSTÜVANJE V KRUPLIVNIKU

V Kruplivniku smo se po sedmih letih Borovega gostüvanja iz leta 2002 znova odločili za eno izmed prireditev v predpustnem času. Kot veste, so danes poroke bolj poredke. Odločili smo se, da prikažemo koline in indašnje gostüvanje po staron. 21. februarja 2009 ob desetih dopoldne je bil pred vaško-gasilskim domom prikaz kolin. Blizu 14. ure popoldne pa se je začela zbirati svatba, ki je uprizorila dogajanje. Seveda tudi obiskovalcev od blizu in daleč, ki so prišli na prireditve, ni manjkalo.

Izpred vaško-gasilskega doma so starši Erbašovega Lajoša, starešina in drugi svatje pospremili ženina na novo pot.

Ko so prišli na dom bodoče neveste, Grobašove Trejze, so se dogajale nenavadne stvari. Ženske so bile na dvorišču sredi dela, ena pa je prinesla kokoš in nekaj v cekru za gostüvanje.

Vaške »tutarce« so imele veliko dela, kakor se pač dogaja ob takem času. Pa ena ciganka se je našla, ki je neverjetno razkrila svojo preteklost z Erbašovim Lajošom, ta pa je tako kot je v moški navadi, vse zanikal! Med drugim sta se dve »dekli« na veliko spravili k pranju, še prej pa sta z vedroma prinesli vodo iz Frumeneve grabe. Prali naj bi posteljnino od mladih dveh?!

Hlapca sta bila v največjem zagonu pri kalanju drv. Do sedaj sta menda spala?!

Tu pa je potekala glavna stvar. Ali bo Grabašova Trejzika Lajošova ali nej? Boter od ženina želi doto od neveste, starša od nje pa ne popustita. Vendar zmaga ljubezen med mladima, ki se ne zmenita za pogajalčeve zahteve.

Le še ena stvar oz. prepreka ločuje ženina in nevesto na poti do končnega cilja.

Tako je. Nič ni moglo preprečiti, da Erbašov Lojoš in Grobašova Trejzika ne bi stopila v zakonski stan. Zdaj pa naj lepo in dolgo živita in se imata rada. In naj imata veliko število otrok, da v vasi ne bo izumrlo prebivalstvo! Morda bosta kakšnemu paru za zgled?

Tekst: Štefka Bohar

Foto: Studio Signal

RAZSTAVA UMETNIN IZ PREKMURJA

V Pokrajinskem muzeju in Galeriji v Murski Soboti je od 5. februarja bila na ogled razstava Umetnine iz Prekmurja od romanike do modernizma. V muzeju se je razstava zaključila 5. aprila, medtem ko bodo v galeriji razstavljeni predmeti na ogled do 30. maja 2009.

»Umetnine so kot ptice: naselijo prostor, da se zazdi, da je tod in tam res njihov dom. A vendarle: prehajajo iz hrama v hram, iz roda v rod, iz vidnega v nevidno, iz svetlobe v temo. Kje je torej njihov dom? Morda pa zares samo tam in tedaj, ko jih z odprtostjo in vedoželjnostjo posvojimo zase, za svojo človeško

rast.« To so besede umetnostnega zgodovinarja Janeza Balažica, avtorja razstave. Sam je imel strokovno vodenje po razstavi v marcu, kjer smo bili priča strokovni razlagi umeščanja in razvoja umetnostnih zvrsti v panonskem svetu, od koder izvirajo razstavljeni predmeti.

V bogatem vodenju po razstavi smo veliko izvedeli o sami poselitvi prekmurskega območja, razvoju in razcvetu umetnosti, priznanih delavnicah ter donatorjih, ki so financirali krasitev in obogatitev predvsem cerkva. Znane rodbine, ki so tu stoletja obeležile svoj vpliv, so tako prispevale k razvoju umetnosti na tem nekdanj slabo poseljenem območju in pustile trden pečat v umetninah. Vsekakor vredni omembe za naše občane so predmeti, ki izvirajo prav iz naše občine. Na razstavi so bili razstavljeni gotski krilni oltarji iz poznega 15. stoletja iz rotunde v Selu in eden najpomembnejših krilnih oltarjev iz graške cerkve.

Krilni oltar iz naše cerkve na razstavi (foto: D. Krpič)

Krilni oltar je bil do leta 1941 v župnijski cerkvi Marije Vnebovzete pri Gradu. Po besedah avtorja razstave naj bi ga po sumljivih pripetijah Madžari odpeljali v Budimpešto, reliefe »olupili« in jim »vzeli sijaj« (danes so reliefi brez barve). Krilni oltar izvira iz let med 1500 in 1510, imel je praznično in vsakodnevno stran, na sredi pa je stal kip Marije z detetom, ki je še danes v cerkvi na Kleinovem oltarju. Ob nedeljah in praznikih so krila odprli, da so ljudje videli reliefe, ki so uprizarjali oznanjenje, Jezusovo rojstvo, poklon svetih treh kraljev in Marijino obiskovanje. Ob navadnih dneh in ob postu so krila zapirali ter s tem tudi zavarovali Marijin kip, oltar pa je bil videti manj bogat. Štiri slike na zunanji strani so uprizarjale Jezusovo obrezovanje, darovanje, pomor betlehemskega otroka in beg v Egipt. Ta bogat krilni oltar, ki je nekoč krasil našo graško cerkev in je bil razstavljen na tej razstavi, je podrobno opisan v knjigi Štefana Kuharja Mozaik podatkov iz župnije Grad.

Med razstavljenimi predmeti v Galeriji je iz našega kraja razstavljen kip Marije iz skupine Križanja, delo Ma(r)x-a Schokotniga (ok. leta 1710), ki ga je Hartner iz graške cerkve prodal v mariborski Pokrajinski muzej. Na ogled je tudi slika z imenitno kompozicijo, ki prikazuje čaščenje hostije, okrog nje svetniški zbor, pod njo pa množico, med katero je naslikan tudi Štefan ogrski s krono. Slika Povišanje sv. Hostije sodi v tretjo četrtino 18. stoletja, naslikal pa naj bi jo srednjeevropski slikar. Na razstavi sta tudi kip Žalostne Matere božje (3. četrtina 18. stol.), ki naj bi jo (pogojno) na-

redil Janez Klein iz Gornje Radgone, ki je naredil celotni oltar v graški cerkvi, ter angel z oltarja naše cerkve.

Žal je obdobje po 1. sv. vojni, predvsem 30-ta leta prejšnjega stoletja, pomenilo osiromašenje za to območje. V tem času je namreč bilo ogromno umetnin, predmetov, knjig in drugih bogastev prodanih in odpeljanih v Federalni zbirni center v Ljubljani, kjer so skrbeli za opremljanje pomembnih socialnih in komunističnih stavb pomembnih mož takratnega časa. Tako naj bi Hartner prodal čez 5000 raznih predmetov in knjig, kar nekaj tovarnjakov pa naj bi odšlo iz Prekmurja (predvsem iz našega in soboškega gradu) z umetninami in bogastvom, ki so ga tu »zajeli«. Prav tako se je veliko predmetov prodalo na dražbi, ki je potekala leta 1931 v Gornji Radgoni, veliko se jih je pa »razgubilo« med prebivalstvom. Tako je bilo Prekmurje »oropano« velike in bogate dediščine, ki se je na tem območju gradila skozi dolga stoletja. Razstava, ki je zajela umetnine od romanike do modernizma, nam je prikazala, da je tudi na tem območju viden razvoj in sledenje srednjeevropskemu prostoru. Čeprav lahko večino teh umetnin opazujemo po cerkvah, ki so posejane po celotnem Prekmurju, pa velikokrat tega ne opazimo, če pozorno ne odpremo oči in srca času, ki je na tem prostoru pustil nekaj velikega in bogatega.

Danijela Krpič

Slika Povišanje sv. Hostije (foto: D. Krpič)

Marijin kip (iz skupine Križanja) (foto: D. Krpič)

PRAZNOVANJE DNEVA ŽENA V RADOVCIH

Kot že vsako leto in vedno znova, se tudi letos v mesecu marcu ves svet spomni žensk in mater, naše veličine, žrtvovanja in navsezadnje tudi naše pomembnosti, ki smo jo na tak ali drugačen način prispevali našemu okolju.

Ne bom pisala o tem, kako težko je biti mati, prav tako ni lahka naloga biti dober oče, ne bom nekaj dopovedovala, saj nas večina ima takšne in drugačne izkušnje z vzgojo otrok, ki so prepleteni z mnogimi trenutki sreče in veselja. Vedno pri vzgoji nismo istega mnenja in pride do takšnih in drugačnih nesoglasij, tudi to je del življenja. Ampak z lepo besedo, medsebojnim zaupanjem in ljubeznijo se le najde srednja pot. Temu pa pravimo družina. Ko nam je hudo ali pa tudi, ko nam je najlepše, se najde mnogo vezi in utrinkov, ki nam barvajo življenje. Morda samo občutek, da smo zaželeni, da nekomu nekaj pomenimo in da nekomu pripadamo in spet smo polni volje in veselja.

Nastop naših najmlajših (foto: Ivan Gerenčer)

Z željo, da bi materam, ženam in dekletom dokazali, da jih imamo radi, smo pripravili tudi kulturni program. In če ste se ob tem zabavali, nasmejali in imeli lepo, je bil naš trud poplačan. Kulturni program so popestrili v prvi vrsti naši najmlajši Matic, Ines, Ana Luša in Tjaša, ki so predvsem svojim mamam želeli povedati, da so njihov dragocen zaklad. Med nami sta bila tudi mlada harmonikarja Mitja in Metod iz Motovilcev, ki sta tokrat dokazala, da tudi mlajši rod zna še poskrbeti za to, da ta zvrst glasbe ne tone v pozabo in da je priljubljena tudi med mladimi. Prepričana sem, da sta s svojimi mojstrovčinami znala privabiti nasmešek na usta marsikateremu prisotnemu. H glasbi pa seveda sodi tudi ples, zato so med nami bili tudi člani folklorne skupine OŠ Grad z mento-

rico, ki so nas zagotovo razveselili s svojim plesnim znanjem. Pa še za eno presenečenje smo tudi tokrat poskrbeli. Prav gotovo se tudi me upravičeno jezimo na naše moške, ko le-ti včasih morda nehoti pozabijo na nas in se prepustijo gostilniškim prijateljem. Pa jim vseeno tudi to oprostimo, saj se na koncu le vrnejo domov prav k nam. In prav to nam je v svoji monodrami »Kri-va je rdečka« na duhovit in humoren način prikazal Janko Durič.

Nasmeha na obrazih žensk ni manjkalo (foto: I. Gerenčer)

Posebno pozornost temu prazniku vsako leto znova namenijo tudi naši moške, ki so ob tem prazniku glavni organizatorji in izvajalci prireditve. Pripravijo nam srečanje, kjer se imamo možnost povесeliti in vsaj za trenutek pozabiti na tegobe, ki nam jih prinaša vsakodnevno hitro življenje, kjer si le redkokdaj vzamemo čas in utrgamo trenutek le zase. Tako lahko rečem, da je to srečanje že preraslo v eno vrsto tradicije. Srečanja ob dnevu žena v Radovcih se je letos udeležilo okrog 60 mater, deklet, babic in žen. Moške so nas presenetili s skrbno pripravljeno večerjo in pozornostjo, ki jo imamo zmeraj rade – s cvetom. Seveda pa ob vsem tem ni manjkalo tudi dobre volje in druženja ter zabave ob glasbi skupine Bus band do zgodnjih jutranjih ur. Prepričana sem, da imamo take moške, ki nas cenijo in spoštujejo ne samo ob našem prazniku, ampak nas tudi razvajajo vse ostale dni v letu. Menim, da si to tudi zaslužimo.

Suzana Farič

DOGAJALO SE JE.

DRUŽABNI VEČER OB MATERINSKEM DNEVU

Člani DŠKT »Lukaj« Motovilci tudi letos nismo pozabili na materinski dan in dan žena. V zahvalo predstavnicam nežnejšega spola za celoleten trud in delo, ki ga opravljajo, smo pripravili v prostorih gasilskega doma družabni večer in jim na ta način vsaj malo poskušali odgnati tegobe in opravila vsakdanjika. Za kulturni program so pod budnim očesom mentorice poskrbeli fantje in punce iz vasi z deklamacijami in odigranimi igrami, nato pa je sledila pogostitev za obiskovalce. Po večerji je bil čas za kramljanje in ples ob živi glasbi. Ob doživetem je bila večina enotnega mnenja, da nam primanjkuje druženje in da se ob naslednji priložnosti spet snidemo.

Branko Grah ml.

Otroci so prikazali igro o pomladi

MATERE POČASTILI V KRUPLIVNIKU

Kot je bilo v navadi nekdanj po gostüvanju, tako smo imeli tudi Kruplivničarji 21. marca prvočüvanje, na katerem smo se srečali vaščani, ki smo kakorkoli pripomogli, da je prireditev uspela. Zbrali smo se ob dobri hrani in pijači ter se zavrteli ob glasbi. S kratkim kulturnim programom, katerega so pripravili naši najmlajši, pa smo se še posebej spomnili mater, žena in deklet, ki smo v mesecu marcu praznovala kar dva praznika.

Klementina Lesic

POZDRAV POMLADI

V nedeljo, 22. marca 2009, je Društvo za razvoj in promocijo turizma Občine Grad »SKOURIŠ« skupaj z društvi občine že drugič pripravilo kulturno-zabavno prireditev »Pozdrav pomladi«, s katero je želelo predstaviti skrite talente posameznih vasi občine. Marsikdaj se namreč zgodi, da za nadarjene posameznike razen sovaščanov širša skupnost ne izve. V dobri uri trajajočem programu so se tako predstavili učenci OŠ Grad z glasbenima točkama ter Gledališki klub OŠ Grad s prizorom iz Lainščkove Ajše Najše, pevci Kulturnega društva France Prešeren pa so v pesmi predstavili svojih petnajst let skupnega delovanja. Za pevsko-glasbeno popestritev programa so poskrbeli Bernarda in Evelina Mešič od Grada, Dominik Ficko iz Radovcev, Tamara Grah iz Motovilcev in Ajda Omahen. Ob verzih Štefke Bohar, ki jih je prebrala njena hčerka Klementina, pa je prisotne v polni dvorani preplavilo spomladansko vzdušje. Smejali smo se tudi Števeku in Trejzi ter skeču o dveh Katrcih, v izvedbi vaščanov Kruplivnika. Najbolj številna družčina, ki je prihajala iz Dolnjih Slaveč, pa nas je popeljala v obujanje nekdanjih kmečkih opravil in običajev, s katerimi je popestrila celotno dogajanje na odru. Dogajanje smo sklenili pred dvorano kulturnega doma pri Gradu, kjer so se obiskovalci lahko posladkali, nekateri pa so tudi zapeli ob zvokih harmonike. Tako smo prvo spomladansko nedeljo počastili na poseben način.

Marjanca Ferko Omahen

Skupina z Dolnjih Slavečev (foto: T. Grah)

MATERINSKI DAN V VIDONCIH

Marec je prvi pomladni mesec, ko se prebuja vsa narava, zacvetijo prvi zvončki in izza oblakov pokukajo prvi sončni žarki. V tem mesecu pa praznujemo tudi dva najlepša praznika, ki sta posvečena vsem materam oziroma vsem ženam.

Kot že nekaj let zapored so nas tudi letos naši sovaščani razvajali ob praznovanju materinskega dneva. Najprej so nas obiskali na naši domovih in nas pristrčno povabili na praznovanje materinskega dneva. Materinski dan smo v Vidoncih praznovali v soboto, 28. marca. Kulturni program se je začel s pesmijo Mamica je kakor zarja, nato pa so sledile še recitacije, skeči in pesmi. Po končanem kulturnem programu je sledila okusna večerja, ki so jo pripravili in postregli pridni kuharji oziroma natakari iz naše vasi. Po večerji smo se zabavali še dolgo v noč ob zvokih domače glasbe. Kot presenečenje večera se je predstavil ansambel Pantovec, ki je zaigral nekaj pesmi na domača glasbila. Vsaka obiskovalka je dobila tudi darilo v znak hvaležnosti za vse dobro. Prelepa darila pa so nastala izpod pridnih rok naše sovaščanke Suzane. Večer je bil res prijeten in ostal nam bo v lepem spominu.

Že vnaprej se veselimo praznovanja materinskega dne v naslednjem letu, saj upam, da tradicija praznovanja materinskega dneva v naši vasi ne bo zamrla.

Melita Ficko Sapač

Vsi nastopajoči so zapeli vsem ženam

MAMICI VSI ZAPOJMO

»Matere so tiste, ki zdržijo nevzdržno. Iz nič naredijo nekaj. Dajo, ko imajo žepe prazne. Imajo nas rade, tudi ko smo popolnoma nevredni njihove ljubezni...«.

Rože, pesem in lepe želje so se združile v šopek zahvale ob materinskem prazniku in dnevu žena, ki ju zaznamuje prvi spomladanski mesec. Pri Gradu je tradicija, da ju obeležimo skupaj in se tako poklonimo vsem predstavnicam ženskega spola.

Zvoki znanih ljudskih napevov s strani domačih prirediteljev in melodičnost nežnih barvitih glasov mamice Bernarde in hčerke Eveline Mešič so res pripomogli k uresničitvi naslova prireditve. Letos jo je povezovala in s svojimi mislimi obogatila Klementina Lesic. Še posebej pa so nas pozitivno presenetili in navdušili člani Mladinsko - veroučne skupine, ki so nam s hudomušnimi prigodami dveh priredb ljudskih pravljic pričarali ogromen nasmeh na obrazu. Lahko vam zaupam, da bodo tovrsten recept za nasmeh še ponovili. Zahvalo in drobne misli o materah in ženah pa smo slišali tudi iz ust župana Daniela Kalamarja in župnika Gorana Kuharja, ki sta s svojo prisotnostjo izkazala čast našim mamam in dekletom.

Njihovo druženje se je nato ob prijetnih zvokih žive glasbe nadaljevalo v gostilni Rajsar – Ferencek, kjer je vsaka mama in žena od moških članov Kulturnega društva France Prešeren dobila vrtnico v spomin.

Nino Gumilar

V igri Naglica so nas mladi nasmejali do solz
(foto: Lidija Krpič)

DOGAJANJE V KRAJINSKEM PARKU GORIČKO

Ponovolet- no srečanje na gradu

Vsako leto na ponovoletno srečanje v januarju povabimo župane parkovnih občin, poslovne partnerje, strokovne sodelavce, člane sve-

*Dr. Anton Vratuša ob predstavitvi knjige
(foto: G. N.)*

ta zavoda in predstavnike medijev, da skupaj pregledamo, kaj smo naredili v prejšnjem letu in kakšne pomembne naloge nas čakajo v letu 2009 na poti delovanja, ohranjanja narave in krajinske pestrosti ob razvoju na zavarovanem območju narave v Krajinskem parku Goričko. Ker je v lanskem letu izšel vodnik po Goričkem z naslovom »Na zelenem otoku presahlega morja«, ki ga je izdala Šiftarjeva fundacija, je na tem srečanju 30. januarja 2009 nastajanje knjige in njeno vsebino predstavil akademik dr. Anton Vratuša. Fotografije v knjigi so delo umetniškega fotografa Miška Kranjca. Ob tej priliki smo v viteški dvorani odprli razstavo izbranih fotografij Goričkega in se srečali z avtorjem. Razstava je še na ogled v viteški dvorani v času, ko je grad odprt za ogled. Ker smo pred koncem leta 2008 obiskali študente Univerze v Mariboru, Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede, ki obiskujejo predavanja v gradu Rakičan, so študenti pod mentorstvom dr. Darje Majkovič in dr. Andreje Borec pripravili raziskovalne naloge o poznavanju in percepciji KPG in blagovne znamke, o upravljanju z naravnimi viri na kmetijskih zemljiščih v KPG in o pomenu kmetijsko pridelovalnih sistemov pri pridelavi kvalitetnih prehrabnih proizvodov na območju KPG. Raziskovalne naloge so študenti občinstvu tudi predstavili. Sledila je razprava o delu v prihodnosti, naših načrtih in o različnih pogledih udeležencev med prijetnim druženjem.

Uspešnost ohranjanja narave in kulturne krajine je odvisna od sodelovanja vseh, ki na Goričkem živimo, delamo in ustvarjamo za prihodnost. Zato je dogovarjanje ob prepoznavanju problemov in iskanje priložnosti za izvajanje skupnih nalog ključ do preživetja vseh bitij.

Karl Erjavec na gradu Grad

20. februarja 2009 nas je s svojim obiskom na gradu počastil minister za okolje in prostor, g. Karl Erjavec. Minister je obiskal sedež parka na gradu Grad, kjer ga je najprej pozdravil župan občine Grad, g. Kalamar. Po pozdravnem govoru je zaposlene v parku nagovoril še sam minister. V okroglem salonu je sledil strokovni razgovor ministra z namestnikom predsednice sveta JZ KP Goričko, g. Kardinarjem, predsednikom strokovnega sveta, g. Šiftarjem, članoma sveta zavoda, g. Kalamarjem in go. Groznik Zeiler, direktorjem JZ KP Goričko, g. Halbom in strokovnim vodstvom JZ KP Goričko.

Zaposleni v JZ KP Goričko so za ministra pripravili kratko predstavitev dogodkov na javnem zavodu in v parku v preteklem letu, hkrati pa so ministra seznanili tudi z načrtovanim delom v prihodnje, poseben poudarek pa so namenili načrtu upravljanja za obdobje 2009-2013.

*Minister se je srečal z župani Goričkega
(foto: G. N.)*

Minister se je nato na kratko sprehodil tudi po gradu in predstavil svoje videnje nadaljnjega razvoja in uporabe grajskih prostorov. Srečanje se je nadaljevalo v poročni dvorani gradu, kjer se je minister v navzočnosti medijev sestal s kar osmimi župani Krajinskega parka. Župani so ministra seznanili z najbolj perečimi problemi v posameznih občinah, še posebej pa so izpostavili problem infrastrukture in problem oskrbovanja nekaterih goriških vasi s pitno vodo.

Ob koncu je minister obljubil podporo in pomoč pri nadaljnjem razvoju tako JZ Krajinski park Goričko kot tudi posameznim občinam.

KP Goričko na sej- mih doma in v tujini

V sodelovanju s Turistično zvezo Slovenije, Pomursko turistično zvezo in drugimi društvi smo se tudi letos udeležili sejma Turizem in prosti čas 2009, ki se je odvijal v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču med 22. in 25. januarjem 2009. V hali E v Paviljonu Jurček smo se predstavili s turistično ponudbo Krajinskega parka Goričko, društvenimi in športnimi prireditvami, rokodelsko obrtjo, kulinarčno ponudbo in vini. Vsak dan so udeleženci sejma lahko dobili mnogo koristnih informacij in prospektnega materiala za obisk naše regije, razveselili svoje najbližje s kakšnim uporabnim izdelkom, spominkom ali dobroto, lahko pa so poskusili domač kruh z različnimi namazi, perece, suho sadje, drugo domače pecivo, gorička vina, sokove in druge dobrote. Obiskovalcem smo na zelo pester način predstavili pokrajino, prireditveno dejavnost, domačo in umetnostno obrt, kulinarčne dobrote in utrip življenja ljudi na Goričkem ter tako povabili in navdušili marsikaterega obiskovalca, da nas obišče.

Na sejmju Turizem in prosti čas (foto: S. D.)

Krajinski park Goričko in Center za zdravje in razvoj Murska Sobota sta se predstavila še na sejmju v Münchnu. Predstavitev je potekala med 26. februarjem in 2. marcem 2009. Na stojnici Krajinskega parka Goričko in Centra za zdravje in razvoj Murska Sobota smo imeli tematske predstavitve in sicer predstavitev turističnega produkta v zavarovanem območju narave, predstavitev

nordijske hoje po Zeleni vezi med Slovenijo, Avstrijo in Madžarsko ter izdelovanje ter prodajo izdelkov domače obrti Medičarstva Jožice Celec. Obiskovalci so največ informacij iskali v zvezi s pohodništvom in znamenitostmi v Sloveniji, poleg tega smo jim še predstavljali način izdelave medenih izdelkov in lectovih src kot ene izmed tradicionalnih obrti, ki je značilna tudi za Krajinski park Goričko. V šestih dneh je sejem obiskalo več kot 100.000 obiskovalcev, razstavljalo pa več kot 1600 razstavljavcev. Partnerjem in ostalim razstavljavcem smo uspešno predstavili povezavo med športno-rekreativnim turističnim produktom in obrtjo ter s promocijo enega izmed produktov v Krajinskem parku Goričko predstavili možnosti alternativnega preživljanja prostega časa ter s tem povečali razpoznavnost celotnega območja Krajinskega parka Goričko, kot tudi države Slovenije.

Štefaniya Fujs

Na sejmju v Münchnu (foto: S. N.)

Srečanje z referenti za turizem ter rokodelci

V okroglem salonu na gradu Grad se je 5. marca 2009 zbralo lepo število referentov za turizem in rokodelcev domače in umetnostne obrti. Po uvodnem pozdravu in nagovoru, je g. Janko Halb na kratko podal informacijo o dejavnosti in dogodkih zavoda v preteklem letu. Med vabljenimi je bil tudi direktor Turistično-informativnega centra M.

Toplice, g. Sašo Fras, ki je predstavil namen njihove ustanove, njihovo promoviranje, informiranje, razvoj in spodbujanje turistične dejavnosti, pomoč malim ponudnikom in civilni sferi, njihovo organiziranost, izid najrazličnejših katalogov, zemljevidov, predstavitve na različnih sejmih in načrte za prihodnost. Ga. Stanka Dešnik je pri Krajinskem parku kot turistični destinaciji poudarila, da mora biti dejavnost zavoda naravnana v varstvo narave in naravi prijazen turizem.

Po zaključku prvega dela srečanja, ki je bilo namenjeno turizmu, je bil drugi del vsebinsko namenjen domači in umetnostni obrti. Direktorica Varstveno delovnega centra, ga. Angela Benko Lang, je predstavila delovanje enote v Murski So-

Srečanje z referenti in rokodelci (foto: S. D.)

boti, organizacijo varstva in oblike zaposlitve njihovih varovancev. Z območja Goričkega je v njihovi enoti 10 varovancev, ki pa se usposabljaajo v mizarski, šiviljski in tkalski delavnici. Njihovi izdelki so tržno zanimivi, dobiček od prodaje pa služi za mesečne nagrade varovancev kot tudi za samo izvajanje programa. Njihovi izdelki, ki so lahko tudi embalaža, so lahko lepo dopolnilo k drugim produktom Goričkega kot poslovno darilo in rokodelci Goričkega so že izrazili željo za sodelovanje.

V nadaljevanju je ga. Elizabeta Urisk predstavila svoje delo in pot, kako je spet oživela že pozabljen batik tehnik krašenja remenk. Informacije je zbrala na podlagi ustnega izročila in različne litera-

ture. Spodbuda za nadaljnje delo so ji različne nagrade na natečajih za izdelke. Pripravlja knjigo »Da ne bi šlo v pozabo«, kjer bo predstavljenih mnogo motivov iz različnih krajev za krašenje remenk. Knjiga bo izšla v madžarskem jeziku in upajmo, da bo kmalu izšla tudi v slovenskem. V nadaljevanju je sledilo povabilo izdelovalcem remenk in drugim zainteresiranim k sodelovanju na »Razstavi pirhov in velikonočnih voščilnic slovenskih pokrajin«, ki ga organizira Center DUO iz Veržeja.

Poročilo o prodaji spominkov v grajski trgovinici in statistiki obiska gradu in drugih destinacij na območju Krajinskega parka Goričko je obetavno in upajmo, da bo tako tudi naprej. Referentom za turizem po občinah so bile vročene informacijske mape turistične ponudbe KPG, ki bodo marsikateremu obiskovalcu našega območja lahko v pomoč in navdih za obisk določenih turistično zanimivih točk.

Štefanija Fujs

Žabe se spet ženijo, naj to počnejo varno

Zima se je poslovila, pomlad budi rastline in marsikatero živali iz spanca. Tudi dvoživke se počasi, a vztrajno prebujajo in kot vsako pomlad do sedaj se odpravljajo iz svojih zimskih bivališč v vode, kjer bodo poskrbele za nov zarod. Velikokrat pa se njihova pot križa z našimi cestami. Na takih križiščih se tragično konča svatba za marsikatero žabjo nevesto. Na Goričkem je teh črnih točk precej, največja pa je seveda ob največjem vodnem telesu pri nas, to je Ledavskem jezeru. Zato ni čudno, da smo prav tam začeli z akcijo postavljanja zaščitnih ograj, ki dvoživkam preprečijo dostop na cesto.

Na zahodni strani Ledavskega jezera ob regionalni cesti R2-440 med vasmi Krašči in Ropoča že od leta 2003 vsako pomlad postavimo

začasne zaščitne ograje. Lani smo akcijo razširili in ograje postavili ob ribnikih v Kančevcih, letos pa še na vzhodni strani Ledavskega jezera, tako da je v tem trenutku postavljenih čez 2000 m ograj, a s tem smo opravili le manjši del naloge. Večji nas še čaka. Takoj po kakšni topli deževni noči lahko ob ograjah pričakujemo več sto dvoživk, predvsem krastač. Skupne številke iz preteklih let kažejo, da se ob ograjah tekom cele migracije ustavi krepko čez tisoč osebkov. Veliko večino (nekaj se jih posluži podhodov pod regionalno cesto R2-440) je potrebno ročno prenesti čez cesto, od koder same nadaljujejo svojo pot proti mrestiščem. Zanimivo je, da če je le možno, se vračajo v vode, kjer so se iz paglavcev razvile v odrasle živali. Marsikdo se vpraša, čemu to počnemo, saj imamo ljudje toliko problemov, ki jih je potrebno čim prej rešiti. Odgovor na to je zelo preprosto. Vsaka, pa naj bo to živalska ali rastlinska vrsta, je izredno pomemben člen v naravnem ravnovesju. Z izginjanjem posameznih vrst se to ravnovesje vse bolj ruši, kar pa tudi na nas ljudi vpliva zelo negativno. To pomeni, da z varstvom dvoživk skrbimo tudi za nas same. Nenazadnje pa so te sluzaste živalce zelo koristne v kmetijstvu in vrtnarstvu, saj pojejo ogromne količine žuželk, njihovih ličink in ostalih nevretenčarjev, ki jih imamo ljudje za škodljivce. Krastača je tako edina naša avtohtona živalska vrsta, ki se bo z veseljem lotila tudi rdečih polžev, ki so po naši krivdi naselili naše vrtove in

Postavljanje začasnih zaščitnih ograj (foto: K. M.)

nam z užitkom pospravijo celoletni pridelek. Navsezadnje pa so vse v Sloveniji živeče vrste dvoživk na rdečem seznamu ogroženih vrst in zato moramo poskrbeti za njih. Vendar pa je promet le eden izmed dejavnikov, ki ogroža dvoživke. Zasiplavanje in zaraščanje mlak, naseljevanje rib v mlake, preoravanje travnikov in pretirana raba pesticidov so še ostali dejavniki, ki močno redčijo njihove populacije.

Kljub temu je Goričko še žabji raj, saj smo ob mrežah našli celo paleto različnih vrst dvoživk. Tudi takšne, za katere prej nismo vedeli, da živijo v naših krajih (česnovka, plavček, zelena krastača). Ostale bolj pogoste vrste so navadna krastača, rosnica, sekulja, tri vrste zelenih žab (debeloglavka, pisana žaba in njun križanec zelena žaba), zelena rega, navadni in veliki pupek. Na Goričkem najdemo še vrste, kot so hribski urh, planinski pupek, navaden močerad.

Čas neusmiljeno teče naprej, za pomladjo pride poletje, takrat zaščitne ograje ne bodo več potrebne, a verjamem, da se naša skrb za skakljajoče prijateljice s tem ne bo končala. Če veste za kakšno črno točko (mesto, kjer prihaja do množičnega povoza dvoživk), prosim sporočite to na JZ Krajinski park Goričko (02/551 88 68 ali 041 670 956 ali kristjan.malacic@goricko.info)

Kristjan Malačič

Pohod po Bernardini poti

Eden od rezultatov projekta Oaza zdravja je bil označitev rekreativne poti imenovane Bernardina pot, ki pomeni pomembno pridobitev na področju turizma in rekreacije. Pot je imenovana po znanstvenici, biologinji mag. Bernardi Novak, ki je preučevala rastlinski in živalski svet na Goričkem. Bernarda nam je

s svojim delom skušala predstaviti in približati bogastvo naravnega okolja našega in njenega Goričkega. Bernardina pot je dolga 8 km in pelje okrog Ledavskega jezera. Pot je delno speljana po asfaltni cesti, delno po makadamu in čudoviti gozdni poti.

Pomlad je za marsikoga najlepši letni čas, ko se narava šele prebuja iz zimskega spanca in ko sonce počasi že pridobiva na svoji moči. Zdi se kot, da se je narava zbudila in ima zato neko posebno svežino in bistrino. Prav zaradi tega smo se v JZ KP Goričko odločili, da pohod v čast Bernarda Novaka pripravimo prav v tem letnem času in sicer v prvem pomladnem mesecu. 29. marca smo tako organizirali 1. pohod po Bernardini poti. Tudi če smo že večkrat obhodili Ledavsko jezero, nas to s svojimi lepotami vedno znova uspe osupniti. Od vzhodne strani nasipa v Kraših smo se odpravili proti zahodu. Prvi postanek smo imeli pri kapeli Srca Jezusovega, od koder se nam je odprl ganljiv pogled na prelepo goričko krajino. Pot smo nadaljevali mimo mokrotnih travnikov, na kratko pa postali še na plaži jezera. Dobro obiskan pohod se je, kot se to za Goričko spodobi, končal z okusnim okrepčilom pri »Ferencovih«.

S pohodom smo se pridružili aktivnostim ob svetovnem dnevu varovanja voda, 22. marcu. Organizatorji pohoda se vsem pohodnikom zahvaljujemo za udeležbo in za prijetno družbo ter hkrati kličemo ob letu osorej. Za vse ljubitelje pohodništva pa v pomladnih mesecih organiziramo še Pohod ob evropskem dnevu parkov, 24. maja 2009, v Rogašovcih, ko bo po otvoritvi Vrbove poti sledil še pohod. Informacije: 02/551 88 60, 031/354-149, 051/611-254, www.park-goricko.org.

Ksenija Rojht

4. velikonočne delavnice na gradu Grad

Letos smo na gradu Grad v soboto

pred cvetno nedeljo, 4. aprila 2009, pripravili že 4. velikonočne delavnice. V viteški dvorani se je zvrstilo lepo število razstavljalcev, ki so se predstavljali z izdelki, vezanimi na pomlad in velikonočne praznike. Prodajna razstava je vsebovala remenke, razne velikonočne aranžmaje, kvačkane in vezene prtičke, kovaške izdelke, izdelke iz ličja, glinene izdelke, lesene izdelke in spominke, lanene izdelke, izdelke iz slame in vrbovega šibja, ptičje krmilnice, rože iz krep papirja, medenjake ter zelišča in čaje.

Obiskovalci so tako lahko spoznali tradicionalne tehnike in materiale rokodelcev Goričkega ter našli kakšen izdelek domače obrti ali dejavnosti za svojo mizo ob prazniku Velike noči. Idej za praznične dni se je ob vsem dogajanju nabralo mnogo. Otroci so se imeli možnost udeležiti treh delavnic, in sicer prisostvovati izdelovanju tradicionalnih remenk s tehniko batik, ki jo je vodila mojstrica domače obrti Elizabeta Urisk iz Dobrovnika, delavnici krašenja medenih zajčkov, srčkov in remenk, ki jo je vodila Jožica Celec iz Ratkovcev, ter delavnici izdelovanja velikonočnih aranžmajev in krašenja remenk s slamo, ki jo je vodila Bernarda Žižek iz Lipovcev. Tako otroci kot mladina in naključni obiskovalci so lahko poleg omenjenih delavnic podrobneje spoznali še delo Danijele Topolovec na statvah in nastanek tkalskih izdelkov. Za velikonočne prigrizke in osvežilne napitke je poskrbela Izletniška kmetija Falaut iz Adrijanec in ŠKTD Adrijanci.

Velikonočne delavnice in razstava na gradu so postale tradicionalna prire-

ditev in vsako leto za obiskovalce pripravimo kaj novega. Letos je tako še nekaj časa v predporočni dvorani na ogled razstava »Grad Gornja Lendava in njegov prostor v času«, ki smo jo odprli 4. aprila.

Štefanija Fujs

Obisk gradu Grad v letu 2008

Ponudba znotraj Krajinskega parka Goričko je iz leta v leto bolj pestra, kar se kaže pri zelo dobri obiskovanosti gradu Grad, ki se povečuje, lani nas je obiskalo čez 20.000 obiskovalcev.

Od leta 2005 ima sedež v gradu Grad Javni zavod Krajinski park Goričko, znotraj katerega deluje tudi središče za obiskovalce gradu in Krajinskega parka Goričko. Namen središča je, da obiskovalcem nudi informacije o gradu in informacije o ogledu vrednih kulturnih in naravnih znamenitostih na območju parka. Poleg informacij nudimo veliko izbiro spominkov domače in umetnostne obrti, pridelke goričkih kmetij, pokušino in prodajo vin, izposojajo koles, demonstracijo nordijske hoje ter strokovno literaturo o Goričkem.

Središče za obiskovalce na gradu obišče iz leta v leto več ljudi, kar dokazujejo statistični podatki, ki so za leto 2008 pokazali, da smo prvič od začetka delovanja zabeležili čez 20.000 obiskovalcev na gradu. Po številu obiskovalcev lahko rečemo, da je bilo največ domačih gostov, šele nato sledijo gostje iz sosednjih držav Avstrije, Madžarske ter ostalih tujih držav. V primerjavi z letom 2007 se je obiskovanost gradu v letu 2008 povečala za 5%. V letu 2009 so pred nami novi cilji, ki jih želimo skupaj z vami doseči in s tem preseči obiskovanost gradu Grad in Krajinskega parka Goričko iz lanskega leta.

Marina Horvat

Rajsarjeve remenke (foto: G. N.)

JUŽNA AMERIKA

Peru je država ob Tihem oceanu, ki ima 25 milijonov prebivalcev. Od tega jih živi skoraj ena tretjina, to je 8 milijonov, v glavnem mestu Limi. To je hitro se razvijajoče mesto, ki se zelo hitro modernizira. Peru je na splošno dosegel zavidljiv nivo napredka, še posebej po tem, ko so premagali upornike, ki so se dolga leta skrivali v Andih. Večina prebivalcev je kreolcev, to je mešancev med Indijanci in Španci, veliko je tudi priseljencev iz daljnega vzhoda, predvsem Japoncev in Kitajcev, ki so se tu naselili pred dvema stoletjema. Celo predzadnji predsednik države je bil japonskega rodu. Peru ima zelo bogato zgodovino, kajti na tem območju so pred prihodom Špancev živeli Inki, Indijanci, ki so tu ustvarili pravi imperij. Bili so zelo napredna družba, imeli so zelo močno vojsko in zelo razdelan piramidni sistem organizacije družbe. Vsi državljani so prispevali za blagor družbe tako, da je vsak posameznik tretjino pridelkov zadržal zase, tretjino je pridelal za skupnost, tretjino pa za kralja. Poznali so tudi skladišča hrane,

kjer so shranjevali pridelek za čas slabih letin in jih takrat razdeljevali ljudem. Središče inkovskega kraljestva je bilo v mestu Cusco, ki leži na visoki planoti v Andih, na nadmorski višini 3.800 m. V tem mestu je mogoče videti ostanke kraljeve palače in pa svetišč, ki pa so jih Španci spremenili v cerkve in druge javne objekte. Cusco so imenovali tudi zlato mesto, kajti vsi predmeti in svetišča so bili iz zlata in srebra. Inki namreč niso poznali železa ali kake druge kovine, zato so vse uporabne ali okrasne predmete izdelovali izključno iz zlata ali srebra.

Machu Picchu

Dobrih 100 km stran so ruševine najslavnejšega inkovskega mesta, to je Machu Picchu. Mesto so odkrili šele 400 let po koncu inkovskega imperija. Bilo je v celoti prerasló s pragozdom in skrito sredi gora. Sedaj je na voljo obiskovalcem. Verjetno predstavlja vrhunec vsakega turističnega obiska Južne Amerike.

Jezero Titicaca

Jezero Titicaca, na katerem živijo Indijanci plemena Uros, si delita Peru in Bolivija. Ti Indijanci živijo na plavajočih otokih, ki jih zgradijo

La Paz

Erozija je ustvarila nenavadne oblike v Dolini Lune

iz trstičja. Sedaj živijo od turizma, v preteklosti pa so se preživljali z ribolovom in lovom na jezerske ptice.

Bolivija je država z 8 milijonov prebivalci in redko poselitvijo, predvsem v Amazonskem delu države. Nima izhoda na morje, ima pa veliko rud, predvsem svinca, cinka, srebra in zlata ter železove rude. Ima tudi nafto in zemeljski plin. Kljub vsem tem naravnim bogastvom je ena revnejših južnoameriških držav. Njen predsednik je Evo Morales, prvi predsednik kake od držav, ki je po poreklu Indijanec. Na njegovem ustoličenju pred tremi leti je bil tudi slovenski predsednik Janez Drnovšek. Glavno mesto države je La Paz, ki leži na veliki nadmorski višini, kakor tudi večji del države. Imajo bogato zgodovino, mesto Tiahuanaco ob jezeru Titicaca je

Prehod v Čile in čilska puščava

Indijanka

bilo središče predinkovske kulture, ki je tam živela pred dva tisoč leti. Še vedno so vidni ostanki sončnega svetišča in piramide.

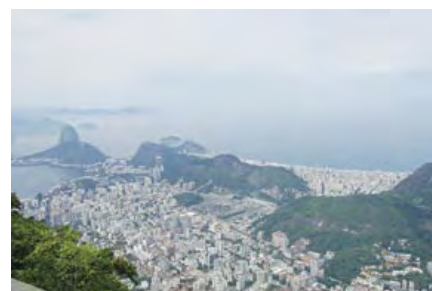
Čile se razprostirajo ob Tihem oceanu in so dolge kar 4300 km. So trenutno najbolj razvijajoča se južnoameriška država. Njeno gospodarstvo temelji na izvozu bakra, solitra in guana. Ima 15 milijonov prebivalcev, glavno mesto pa je Santiago de Chile. Sedež parlamenta je v pristaniškem mestu Valparaiso. V zadnjih desetletjih se je močno razvilo tudi kmetijstvo, čeprav pogoji niso najbolj ugodni, kajti potrebno je namakanje. Gojijo veliko vinske trte, ki jo je potrebno škropiti samo enkrat, saj boleznirne trte, kot jih poznamo pri nas, še niso prišle do njih. Močno se razvija tudi turizem, predvsem v obmorskem delu Vinares de Mar.

Slapovi Iguacu

Argentina je obsežna država, ki je v začetku prejšnjega stoletja bila ena od vodilnih gospodarstev na svetu. Njena moč je temeljila predvsem na močnem kmetijstvu in na ogromnih pašnikih. Šteje 29 milijonov prebivalcev, od tega jih kar 11 milijonov živi v širši okolici glavnega mesta Buenos Aires. Večina prebivalcev je italijanskega ali španskega porekla, veliko je tudi Slovencev. V zadnjih desetletjih je preživela burno politično zgodovino, od diktatur vojske do državnih udarov in naglih zamenjav vlade. Posebej priljubljena je Eva Peron, žena predsednika Juana Perona, ki ga je vojska zamenjala z državnim udarom. Umrta je za rakom, stara šele 36 let, njeno truplo pa so skoraj 30 let skrivali. Sedaj je pokopana na elitnem mestnem pokopališču Ricoleta, kjer ji množice vsak dan prinašajo cvetje. Argentina ima veliko naravnih lepot, predvsem na jugu, v Patagoniji in na severu, kjer so čudoviti slapovi na reki Iguacu.

Braziliija je največja južnoameriška država, saj ima kar 200 milijonov prebivalcev. Pokriva velik del Amazonije, vendar je poselitev

Pogled na Rio de Janeiro s Carcovala

najgostejša v t.i. »zlatem trikotniku« Rio de Janeiro, Sao Paolo, Porto Alegre. Najdlje od vseh južnoameriških držav je ohranila suženjstvo, zato je tu tudi največ črnega prebivalstva, predvsem iz Angole. Glavno mesto je mesto Braziliija, največje mesto je Sao Paolo, najbolj znano pa je mesto Rio de Janeiro. To je mesto sambe, nogometa in plaž. Najslavnejša je Copacabana. Nad mestom se dvigajo visoki griči, najslavnejši je Corcoval z 38 m visokim kipom Kristusa, pa tudi Sladkorna gora na drugi strani mesta. Rio ima tudi največji nogometni stadion na svetu, ki je včasih sprejel 200.000 obiskovalcev in na katerem igrajo domače tekme štiri nogometne ekipe. Leta 2012 bo gostil svetovno prvenstvo.

Teks in foto: Daniel Kalamar

VESELI DOGODKI V OBČINI

Ko nas obsijejo prvi pomladni žarki in navduši vonj prvih cvetic, je še posebej praznično za vse mame, babice, tete, žene in dekleta. V tem času namreč praznujemo dan žena in materinski dan. Tako vse ženske v tem času doživijo nekaj več pozornosti. Čeprav v Sloveniji ne praznujemo dneva očetov, pa ženske nikakor ne pozabljamo nanje. Vendar pa drži, da so ženske tiste, ki vzdržujejo in skrbijo za družino in gospodinjstvo. V času, ko je tudi skoraj vsaka ženska zaposlena, je to še toliko bolj obremenjujoče za vsako mater, ki je po službi

razpeta še med vzgojo otrok, gospodinska dela in skrb za celotno družino. Zato je prav, da se čedalje več moških ozavešča tega in se aktivira tako pri vzgoji otrok kot pri gospodinskih delih. In najlepša pozornost je pomoč, lepa beseda in razumevanje v družini. V tem času je prav gotovo bilo še posebej praznično vsem tistim mamam, ki so to postale prvič, drugič ali morda že večkrat. Kajti ob prvem otroškem joku se prične brezmejna ljubezen matere do otroka, ki nikoli ne mine. Materinsko ljubezen pa sta začela čutiti Žan Pintarič iz Vidoncev, ki je na svet privekal v decembru in v januarju rojena Polona, ki je razveselila občinskega svētnika Branimira Kokola in njegovo partnerko Bernardo. Staršem obeh otrok čestitamo in jim želimo veliko veselja.

Danijela Krpič

GOSTILNA KLEMENT

Bogata tradicija gostinstva, v središču vasi Grad, veže že vrsto let družino Klement, ki z nadaljevanjem tovrstne obrti skuša negovati in obdržati izročilo svojih prednikov.

Ime Gostilne Klement se v Pörgi začne pojavljati v začetku 60. let, ko sta zapuščen gostinski lokal pokojnih Maršekovih odkupila zakonca Klement, priseljena iz Matjaševcev. Z namenom, da bi ostala v dejavnosti, iz katere sta tudi oba izvirala, sta ponovno vdihnili duha vaškemu prostoru.

Po 60 litrov skuhanih kislih juh na dan, veliki lonci golažev, obloženi krožniki s pečenkami so marsikoga kar s ceste omamili in potegnili v starinsko opremljen prostor, kot je bil značilen za tisti čas. Obetavni začetki, čutna sprejetost širše okolice in pomoč domačinov so korak za korakom pripisovali družini sloves dobrih gostincev. Še posebej je to veljalo za mamo Ester, ki je s svojimi kuharskimi spretnostmi in sposobnostmi skušala ustreči vsakemu gostu. Poleg kuharskih specialitet in pite vinoteke v tistem času, pa je posebno ponudbo predstavljala izdelava domačega sladoleda. K temu je največ dolgih noči ob mešanju pudingov in ohlajanju mleka žrtvovala sedanja lastnica gostilne, ga. Jožica, ki se je poročila z

Viktorjem in se k družini priselila leta 1977.

V »zlati dobi«, ki je sledila dejavnosti, so pogoji dela počasi zaostajali potrebam: natrpani nedeljski dopoldnevi malic in kosil, gneča ob biljaržu in džuboksu, lonci s premalo štedilniki, vsakotedenske veselice... so pripomogli k odločitvi, da so ob koncu 80. let dosegli zastavljeni cilj: »novo gostilno«. Objekt, ki je počasi rasel za staro stavbo ob cesti, je postajal vidno večji in modernejši, odgovarjajoč sodobnim potrebam. Ogromni prostori so se kot nalašč ponujali za velike zabave ali veselice. Še posebej mladi so tod našli svojo sprostitev in zabavo, ki jim jo je nudila tako domača, kakor tudi celotna takratna jugoslovanska estrada. Gostili so imena samih zvezd: Doris Dragojević, Danijela Popovića, Jasne Zlokić, Ivice Šerfezija in Ljubke Dimitrovske, Meri Cetinić, Vladimirja Savčiča – Čobija... Največ kart pa je pri njih požela takrat zelo popularna pevka Neda Ukraden. Tistega večera naj bi prodali okrog 800 vstopnic. Zagotovo se moramo strinjati, da je danes te »zlate dobe gostinstva« nepreklicno konec. Pa ne samo pri njih, ampak se zaton te obrti kaže tudi pri drugih. Današnji pevci postavljajo previsoke cene, porok skorajda ni več, mladih je vse manj, nenazadnje k temu v veliki meri doprinašata tempo življenja in novo nastala recesija.

Današnja podoba Gostilne Klement

Odprta možnost, ki se odpira v tukajšnjem kraju, ostaja še turizem. K temu se opirajo tudi Klementovi, ki se trudijo vsakemu gostu (domačemu in tujemu) posvetiti in nameniti poleg dobre in okusne postrežbe še toplo besedo. Z izbranim jedilnim listom mesnih in ribjih jedi, jedi na žaru, z morskimi specialitetami, z bogatim solatnim barom in več vrstami pic skušajo nekako popeljati naprej slogan svojih prednikov.

Danes škarje in platno počasi dobiva v roke sin Tomi, ki mu s skupnimi močmi pomaga pri poslu vsa družina. Posebej tudi sestra Petra, ki poskuša učinek in vtis gostu pričarati z okrasitvijo notranjosti prostora za dotični praznik primerno. Skrbno urejena gostilna, ki jo je oblikovala roka domačnosti, tako predstavlja prostor prijetnega druženja, skupnih zabav in praznovanj. Če temu ne verjamete, vas v srcu same vasi toplo pričakujejo. Mi pa jim želimo vztrajnosti in izživov, s katerimi bodo še močneje širili sloves pristne domače kuhinje.

Nino Gumilar

Krašenje v Pörgi, levo v ozadju stara gostilna (1980)

Šank v nekdanji gostilni, za njim Viktor Klement

RAZVOJNA AGENCIJA
SINERGIJA
DEVELOPMENT AGENCY

Spoštovane občanke in občani !

Razvojna agencija Sinergija kot partner v projektu CVŽU Pomurje nadaljuje z izvajanjem aktivnosti **CENTROV VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA (CVŽU) na točkah VŽU** občin Razvojne koalicije Sinergija.

Točke VŽU so odprto učno okolje, ki ob mentorski pomoči omogočajo dostop do vseživljenjskega učenja s posredovanjem informacij, nasvetov, usposabljanj in učnih pripomočkov (IKT opreme, gradiv).

Vas zanima usposabljanje in izobraževanje odraslih, osebni izobraževalni načrt, svetovanje o možnostih zaposlitve, računalniško usposabljanje, učenje jezikov, samostojno učenje na daljavo, premagovanje administrativnih ovir, dostop do sodobne računalniške opreme, ... ?!

OBIŠČITE NAJBЛИŽJO TOČKO VŽU »SINERGIJA« - PO NAVEDENEM URNIKU !!!

Lokacije in urnik delovanja Točk VŽU »Sinergija«

TVŽU Puconci: Puconci 80, OBČINA - vsak prvi in tretji torek v mesecu, od 8:00–11:30 h;

TVŽU Beltinci: Beltinci, Mladinska ul. 2, OBČINA - vsako prvo in tretjo sredo v mesecu, od 13:00–16:30 h;

TVŽU Kuzma: Kuzma 60c, OBČINA - vsak drugi in četrti torek v mesecu, od 12:00–15:30 h;

TVŽU Martjanci: Martjanci 36, BISTRA HIŠA - vsako drugo in četrto sredo v mesecu, od 8:00–11:30 h;

(*) ta točka je sicer strankam dostopna vsak delovni dan v okviru obratovalnega časa RA Sinergija !

Za vse informacije pokličite na telefon: (02) 538 16 63, ali nam pišite na cvzu@ra-sinergija.si

Vse storitve in usposabljanja so brezplačna !!!

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

ODDAJANJE KOMUNALNIH ODPADKOV

a) NAVODILA ZA LOČENO ZBIRANJE ODPADKOV

Povzročitelji komunalnih odpadkov morajo nastale komunalne odpadke ločevati na njihovem izvoru. Med seboj ne smejo mešati ločenih in nevarnih frakcij ter kosovnih odpadkov v zabojnikih za mešane komunalne odpadke (zabojnik sivo-črne barve). S takšnim ravnanjem jim ostane za oddajanje manjša količina mešanih komunalnih odpadkov.

Na dan prevzema mešanih komunalnih odpadkov morajo povzročitelji zagotoviti, da so zabojniki in vrečke, ki so namenjene oddajanju le-teh, dostavljeni na prevzemno mesto še pred začetkom našega delovnega časa, to je najpozneje do 6. ure zjutraj na dan odvoza. Po izpraznitvi morajo povzročitelji sami zagotoviti, da zabojnike namestijo nazaj na svoje zbirno mesto. V primeru, da zabojniki do navedene ure niso na prevzemnem mestu, ampak se nahajajo na primer za ograjo na dvorišču, jih ne moremo in ne smemo izprazniti.

Povzročitelji mešanih komunalnih odpadkov ne smejo odlagati le-teh ob ali na zabojnike ali jih prepuščati v vrečkah, ki niso namenjene oddajanju teh odpadkov. V primeru občasno večjih količin odpadkov ali zaradi nedostopnosti specialnega vozila za odvoz odpadkov si morajo povzročitelji zagotoviti zadostno število vrečk za zbiranje mešanih komunalnih odpadkov, ki jih lahko kupijo na sedežu podjetja Saubermacher&Komunala ali pri vzniku na dan zbiranja odpadkov v njihovem naselju. Vrečke, ki se nahajajo ob ali na zabojniku, morajo imeti napis Saubermacher&Komunala, ki pobiralcem daje vedeti, da je plačana dodatna storitev odvoza dodatne količine odpadkov. Vrečk brez napisa Saubermacher&Komunala naše podjetje ni dolžno prevzeti. Pokrovi zabojnikov, ki se nahajajo na prevzemnem mestu, morajo biti popolnoma zaprti. V primeru, da imajo uporabniki vedno večje količine odpadkov kot gredo v zaprti zabojnik, priporočamo, da si priskrbijo večji ali dodatni zabojnik za oddajanje ostalih odpadkov, torej sivo-črni zabojnik.

b) ZBIRNI CENTER

Ločenemu zbiranju komunalnih odpadkov so namenjeni tudi zbirni centri, kjer lahko občani brezplačno ločeno oddajo papir, steklo, kovine, plastiko, les, kosovne odpadke, električno in elektronsko opremo, jedilno olje ter uporabna oblačila in obutev. Na vse uporabnike apeliramo, da v večji meri ločujejo komunalne odpadke že na samem izvoru, torej v gospodinjstvu, saj bomo na ta način industriji vrnili večjo količino dragocenih sekundarnih surovin in vsaj delno razbremenili odlagališča odpadkov.

Zbirni center za občane občine Grad se nahaja ob centru za tuje v Vidoncih. V njem lahko občani ločene frakcije oddajo ob sredah med 15. in 19. uro ter ob petkih med 8. in 12. uro.

Upamo, da bomo z navedenimi nasveti vsaj delno pripomogli k zmanjšanju nevedčnosti pri zbiranju in odvozu mešanih komunalnih odpadkov ter k večji uporabi zbirnega centra za ločeno zbiranje frakcij in s tem pomagali naravi ter hkrati prispevali k večjemu zadovoljstvu uporabnikov naših storitev. Če imate vprašanja, obiščite podjetje Saubermacher&Komunala, Kopališka ulica 2, Murska Sobota ali pokličite na telefonsko številko 521-37-20.

Saubermacher&Komunala

KOLEDAR PRIREDITEV V OBČINI GRAD V LETU 2009

PRIREDITEV	DATUM in KRAJ	ORGANIZATOR	INFORMACIJE
15 LET LJUDSKIH PEVCEV	8. februar 2009 Grad, kulturna dvorana	KD F. Prešeren GRAD	Marjeta Semler 031/666-241, 02/553 11 31
PUSTOVANJE	21. februar 2009 Kruplivnik, gasilski dom	PGD KRUPLIVNIK	Štefan Lovenjak 041/330-972, 02/553 11 74
POZDRAV POMLADI	22. marec 2009 Grad, kulturna dvorana	DRUŠTVO SKOURIŠ	Stanislav Kerec 041/615-597
OČIŠČEVALNA AKCIJA	18. april 2009 območje celotne občine	OBČINA GRAD	Lidija Krpič (Občina Grad) 02/551 88 84, 551 88 80
KOLESARJENJE PO KAČOVI POTI	26. april 2009 Start v Radovcih	DRUŠTVO SKOURIŠ	Stanislav Kerec 041/615-597
VAŠKI PIKNIK	30. april 2009 Kruplivnik, gasilski dom	PGD KRUP., DŽD in VO KRUPLIVNIK	Štefan Lovenjak: 041/330-972, Zlata Farič: 02/553 13 52
IV. BORISOV MEMORIAL	2. maj 2009 Vidonci, Športni center	ŠD VIDONCI	Mitja Sapač 041/330-949
MAJSKA PESEM	17. maj 2009 Grad, kulturna dvorana	GORIČKO DRUŠTVO ZA LEPŠE VŮTRO, JZ KPG	Marta Horvat: 041/747-396 JZ KPG: 02/551 88 60
8. POHOD PO MOTOVILCIH	24. maj 2009 Motovilci	»PEŠKI« DRS MOTOVILCI	Jože Šadl 041/320-736
24. TEK NA GRAD in POHOD	30. maj 2009 Grad, nogometno igrišče	ŠD GRAD	Kristjan Celec 031/503-190, 02/553 17 45
MEDDRŽAVNO SREČANJE	30. maj 2009 Vidonci, Športni center	ŠD VIDONCI	Robert Kuzmič 041/313-657
BINKOŠTNI POHOD TREH DEŽEL	31. maj 2009 Dol. Slaveči - Grad	ŠRD DOLNJI SLAVEČI	Evgen Škodnik 031/332-353
POHOD PO KRUPLIVNIKU	14. junij 2009 Kruplivnik	DŽD KRUPLIVNIK	Zlata Farič 02/553 13 52
VIDONSKÉ VAŠKE IGRE	27. junij 2009 Vidonci, Športni center	ŠD VIDONCI	Mitja Sapač 041/330-949
NOČNO GASILSKO TEKMOVANJE ZA POKAL	4. julij 2009 Motovilci, športno igrišče	PGD MOTOVILCI	http://gasilci.motovilci.net pgdmotovilci@hotmail.com
NOČNO GASILSKO TEKMOVANJE V RADOVCIH	11. julij 2009 Radovci, Športni center	PGD RADOVCI	Milenko Lanjšček 031/330-235
OBČINSKE VAŠKE IGRE	18. julij 2009 Motovilci, športno igrišče	PEŠKI MOTOVILCI	Jože Šadl 041/320-736
LJUDSKO PETJE V POLETJU	19. julij 2009 Grad, kulturna dvorana	KD F. Prešeren GRAD	Marjeta Semler 031/666-241, 02/553 11 31
70 LET PGD KRUPLIVNIK	19. julij 2009 Kruplivnik, gasilski dom	PGD KRUPLIVNIK	Štefan Lovenjak 041/330-972, 02/553 11 74
RAZSTAVA ROČNIH DEL	26. julij 2009 Kruplivnik, gasilski dom	DŽD KRUPLIVNIK	Zlata Farič 02/553 13 52
OBČINSKI NOGOMETNI TURNIR	2. avgust 2009 Dolnji Slaveči, igrišče	ŠRD DOLNJI SLAVEČI	Evgen Škodnik 031/332-353
9. OBČINSKI PRAZNIK	8. avgust 2009 Grad, kulturna dvorana	OBČINA GRAD	Lidija Krpič (Občina Grad) 02/551 88 84
RAZVITJE PRAPORJA	9. avgust 2009 Vidonci, gasilski dom	PGD VIDONCI	Jože Volf 041/357-579, 02/553 12 45
VEL'KA MEŠA – proščenje	15. avgust 2009 Grad, župnijska cerkev	ŽUPNIJA GRAD	Goran Kuhar, župnik 02/55 88 350
VEL'KA MEŠA – kramarski sejem	15. avgust 2009 Grad, Pörğa	OBČINA GRAD	Lidija Krpič (Občina Grad) 02/551 88 84, 02/551 88 80
VESELICA OB VEL'KI MEŠI	15. avgust 2009 Grad, nogometno igrišče	NK GRAD	Emil Šeruga 041/680-139
75 LET ČEBELARJEV	16. avgust 2009 Grad, gasilski dom	ČEBELARSKO DRUŠTVO GRAD	Ludvik Kočar 041/330-964, 02/553 10 12
MEDDRŽAVNO SREČANJE	22. avgust 2009 Vidonci, Športni center	ŠD VIDONCI	Robert Kuzmič 041/313-657
4. POHOD PO GRAŠČAKOVI POTI	6. september 2009 Radovci, Info pisarna	DRUŠTVO SKOURIŠ	Stanislav Kerec 041/615-597
10. NOČ ČAROVNIC	31. oktober 2009 Grad, grajski park	OBČINA GRAD z društvi	Danijela Krpič (Občina Grad) 02/551 88 90, 551 88 80
3. KMEČKA TRŽNICA	7. november 2009 Radovci, Info pisarna	DRUŠTVO SKOURIŠ	Stanislav Kerec 041/615-597
ANDREJEV SEJEM	28. november 2009 Grad, viteška dvorana	KP GORIČKOTD GRAD	KP Goričko: 02/551 88 60 Marija Hüll: 02/553 11 06
PEŠ K POLNOČNICI	24. december 2009 Motovilci - Grad	PEŠKI MOTOVILCI	Jože Šadl 041/320-736
PETJE POD BOŽIČNO JELKO	25. december 2009 Grad, Pörğa	KD F. Prešeren GRAD	Marjeta Semler 031/666-241, 02/553 11 31